

MESE — ASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

„Tiszteld a tisztles ipart!”

MINISTERUL MUNCII SANATĂȚII ȘI COROTIRILOR SOCIALE.
Direcția Generală a Muncii.

INȘTIINȚARE

Privind preschimbarea și obținerea cărților de capacitate profesională precum și obținerea brevetelor de meserie, conform noiei Legi pentru pregătirea profesională și exercitarea meseriilor.

Potrivit dispozițiunilor art. 115 și următo:ii și art. 193 din Legea pentru Pregătirea Profesională și Exerțitarea Meseriilor, publicată în Monitorul Oficial din 30 Aprilie 1936, aducem la cunoștința generală următoarele:

A) Preschimbarea cărților de capacitate profesională.

Toți aceia care posedă cărți de lucrător (calfă), cărți de meșter, brevete de industrie, certificate sau autorizații industriale, obținute pe baza vechilor legiuri, le vor depune la Camerele de muncă, sau la Oficiile județene ale camerelor de muncă, pentru preschimbarea lor în cărți de lucrător și cărți de meșter, potrivit noiei legi, după cum urmează:

- 1) Vechile cărți de lucrător se vor preschimba în cărți de lucrător.
- 2) Se vor preschimba deasemeni în cărți de lucrător, cărțile de lucrător ajutor, dacă posesorii lor vor dovedi prin certificate că au lucrat în această calitate cel puțin trei ani.
- 3) Vechile cărți de meșter, brevete, certificate și autorizații industriale, ai căror posesori au făcut ucenicie, se vor preschimba în cărți de meșter.
- 4) Se vor preschimba deasemeni în cărți de meșter, cărțile de lucrător (calfă), eliberat pe baza Legii XVII-a Industrială din 1884 și a Codului Industrial din 1907, pentru meserii calificate, dacă posesorii lor dovedesc o practică de cel puțin 10 ani a meseriei respective, sau dacă au fost patronii unui atelier cel puțin cinci ani, sau dacă au condus o secție de fabrică în specialitatea respectivă cel puțin cinci ani.

Cererile de preschimbare se primesc până la 30 Octombrie 1936. După acest termen acei care vor fi găsiți că nu și-au preschimbât cărțile de capacitate vor fi considerați că nu posedă cartea de capacitate și li se va dresa acte de dare în judecată. La cerere se va anexa în original actele doveditoare ale condițiilor de mai sus, precum și recepisa Casei sau Oficiului de asigurare respectiv, pentru plata taxei de 50 lei, potrivit art. 193 din lege.

B) Obținerea noilor titluri de capacitate.

Toți acei care doresc să obțină o carte de lucrător sau de meșter, se vor prezenta la Camera de muncă sau la Oficiul județean al camerei de muncă respective pentru a depune cererea, două fotografii și actele de pregătire profesională pe care le posedă.

Pot să ceară cărți de lucrător:

- 1) Pe bază de acte:
 - a) Posesorii unui certificat de ucenicie și a certificatului de absolvire a unui curs profesional de ucenici;
 - b) Absolvenții școalelor de meserii, profesionale, de menaj și de industrie casnică care funcționează pe baza unei legi proprii de organizare și al căror scop este învățarea unei meserii;
 - c) Absolvenții școalelor de surdo-muți, orbi și anormali, ai școlilor de corecție și ai institutelor de reeducarea profesională.

2) Pe bază de examen:

Posesorii certificatelor de ucenicie care nu au absolvit un curs profesional.

Pot să ceară cărți de meșter:

1) Pe bază de acte:

- a) Inginerii și arhitecții cu titluri recunoscute de stat;
- b) Absolvenții școalelor de meserii și profesionale superioare;

2) Pe bază de examen:

Lucrătorii cari dovedesc că au practicat specialitatea lor cel puțin trei ani în afară de ucenicie.

La cerere se va anexa în original actele doveditoare ale condițiilor de mai sus, precum și recepisa Casei sau Oficiului de Asigurare respectiv, pentru plata taxei de 300 lei pentru cartea de meșter, potrivit art. 183 din lege.

C) Obținerea brevetelor de meserie.

Toți meseriașii care au ateliere propriu cu mai puțin de 10 salariați și 20 cai putere, sunt obligați să scoată brevete de meserie, conform art. 160 și 185 din lege.

Cererile vor fi prezentate Camerei de muncă sau Oficiului județean. La cerere se va anexa cartea de meșter, autorizația de funcționare a atelierului, precum și recepisa Casei sau Oficiului de asigurare respectiv, pentru plata taxei de 200 lei, potrivit art. 160 din lege.

Formularele pentru cererile de preschimbare a vechilor cărți de capacitate și acele pentru obținerea noilor cărți, se găsesc la: Inspectoratele Muncii, Casele și Oficiile de Asigurare, Camerele de Muncă și Oficiile Județene ale Camerelor de Muncă.

Toate cererile de preschimbare sau de obținere a cărților de capacitate, vor fi cercetate de comisiile de calificare care funcționează pe lângă Camerele de muncă și după aceea înaintate Camerilor de muncă pentru eliberarea cărților de capacitate la care au dreptul.

Petiționarii vor primi o adeverință în care se va menționa actele depuse și care va servi drept carte de capacitate până la eliberarea cărții de capacitate definitive.

Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale,

I NISTOR

Director General al Muncii,
STAVRI C. CUNESCU

Nr. 59.009 din 22 August 1936.

A MUNKAÜGYI ÉS EGÉSZSÉGÜGYI MINISZTERIUM MUNKAÜGYI VEZÉRGAZGATÓSÁGA.

Értesítés!

az ipari képesítésről szóló munkakönyvek becserélésére és az új könyvek elnyerésére vonatkozólag, valamint a zipari szakoktatásról és a kézműipar üzéséről szóló új törvény alapján való iparendéyek kiadása ügyében.

Az ipari szakoktatásról és a kézműipar üzéséről szóló, a Monitorul Oficial 1936 évi április 30-án megjelent számában közölt törvény 115-ik és 193-ik szakaszának értelmében közhírre tétetnek az alábbiak.

A.) A KÉPESÍTÉST IGAZOLÓ MUNKA-KÖNYVEK BECSERELÉSE.

Mindazok, akik munkakönyvvel, (segéd-könyvvel), mesterkönyvvel, iparendéssel, ipari igazolványokkal, vagy bizonyítványokkal rendelkeznek, amelyekhez a régi törvények alapján jutottak, tartoznak benyújtani ezeket az okmányokat az illetékes munkakamarához, vagy a munkakamara megyei fiókjához, hogy azok az új törvény által előírt módon munkakönyvekre, illetve mesterkönyvekre becseréltesse az alábbi előírás szerint:

1. A régi munkakönyvek új munkakönyvekre cseréltetnek be.

2. Ugyancsak munkakönyvekre cseréltetnek be a segéd-munkások munkakönyvei, ha tulajdonosaik bizonyítványokkal igazolják, hogy a megjelölt okmányokban szereplő minőségben legalább három évig dolgoztak;

3. A régi mesterkönyvek, iparendéyek, bizonyítványok és iparigazolványok, amelyek tulajdonosai kitöltötték a szabályszerű inasidót, mesterkönyvre cseréltetnek be.

4. Ugyancsak mesterkönyvekre cseréltetnek be azok a munkakönyvek (segéd-könyvek), amelyek az 1884-ik évi XVII-ik törvények és az 1907-ik évi ipartörvény alapján adattak ki a képesítéshez kötött iparok részére, ha tulajdonosaik legalább tíz éves gyakorlatot tudnak igazolni az illető iparágban, vagy ha legalább öt évig műhelytulajdonosok voltak, illetve legalább öt évig vezették valamely gyár műhelyét a kérdéses szakmában.

A becserélések iránti kérvények folyó évi október 30-ik napjáig fogadtatnak el. Ez után a terminus után mindazok, akik nem cserélteték be képesítési igazolványaikat, képesítési igazolvánnyal nem rendelkezőknek minősítetnek és tettenérés esetén büntető eljárás indíttatik meg ellenük. A kérvényhez mellékelendők a minősítést, képesítést igazoló okmányok, valamint a betegségyőző-pénztár nyugtája lei 50 összeg befizetéséről az új ipartörvény 193-ik szakasza alapján.

B.) AZ ÚJ KÉPESÍTÉSI IGAZOLVÁNYOK ELYNERESE.

Mindazok, akik munkakönyvet vagy mesterkönyvet akarnak váltani, az illetékes munkakamarához, illetve azok fiókjához nyújtják be kérvényeiket, mellékelve két fényképet és a rendelkezésükre álló képesítési igazolványokat.

MUNKAKÖNYVET KERHETNEK:

1. Igazolványok alapján: a.) tanoncbizonyítvánnyal, vagy valamely tanonciskolai bizonyítvánnyal rendelkezők; b.) az ipariskolák, fő-

zöiskolák és háziipari iskolák végzett növendékei, akik valamilyen ipart tanultak: c.) süket-néma iskolák, vakok és abnormálisok iskoláit, javítóintézetek iskoláit és ipari továbbképző iskolát végzett növendékek.

Vizsga alapján kérhetnek munkakönyvet: Tanoncbizonyítvánnyal rendelkezők, akik nem végeztek valamilyen ipari kurzust.

MESTERKÖNYVET KÉRHETNEK:

Bizonyítványok alapján: mérnökök, építésszek, felsőipariskolát végzett egyének;

Vizsga alapján: azok a képesített munkások, akik igazolják, hogy szakmájukat legalább három évig üzték az inasidőn kívül.

A kérvényekhez mindenkor eredetiben mellékelendő a fenti adatokat igazoló bizonyítványok, valamint az illető betegsegélyzőpénztár nyugtája 300 lei összeg befizetéséről a munkakönyveknél, míg mesterkönyveknél 500 leies összeg befizetéséről a törvény 183-ik szakasza értelmében.

C.) IPARENGEDELÝEK ELNYERÉSE.

Mindazok az iparosok, akik saját műhellyel rendelkeznek és 10 munkásnál keveséssel, valamint 20 lóerőnél kisebb géperővel dolgoznak, kötelesek iparengedélyt váltani, a törvény 160-ik és 185 -ik szakaszainak értelmében.

A vonatkozó kérvények a munkakamarákhoz, vagy azok megyei fiókjaitól nyújthatók be. A kérvényhez mellékelendő a mesterkönyv, telepengedély, valamint a betegsegélyző pénztár 200 leies illetékének befizetéséről szóló nyugta, a törvény 160-ik szakasza értelmében.

A régi munkakönyvek becserélése, valamint új munkakönyvek elnyerése iránti kérvényekhez szükséges nyomtatványok kaphatók: a munkaügyi inspektorátusoknál, betegsegélyző pénztáraknál, munkakamaráknál, vagy azok fiókjainál.

Minden becserelés vagy új munkakönyv iránti kérvényt a munkakamarák mellett működő képesítést bíráló bizottságok fogják felülvizsgálni, mi után kiadják a munkakamarának, hogy azok az arra jogosultaknak kiállítsák a munkakönyveket.

A kérvényezők a kérvény benyújtásáról elismervényt kapnak, amelyben igazolják, hogy milyen okmányokat nyújtott a fél be. Ez az elismervény képesítési könyvnek tekintetik a végleges munkakönyv kiadásáig.

I. NISTOR

STAVRI I. CUNESCU

munkaügyi miniszter, munkaügyi vezérfelügyelő

Paritásos vezetőség kerül a cluj-i iparkamara élére

Bizonyos szélsőséges elemek kisebbségellenes vonalra igyekeznek ugyan sikkolni a közeljövőre aktuális cluj-i iparkamarai választásokat, de minden jel arra mutat, hogy a mérsékelt román elemek, Cosma Ionel-el, a Sfatu elnökével az élükön, békés kiegyezésre lesznek hajlandók.

A jelek szerint az ipar és kereskedelmi kamara elnöke továbbra is dr. Dan Parten marad, al-elnök, dr. Borbély István és E. Munteanu a villamosművek vezérigazgatója lesznek. A közvetlen vezetőség által kijelölt elnökségi tagok előreláthatólag Rózsa Mór igazgató és Romanovici Gligor lesznek. Az egyezményes listát szeptember 21-én fogják benyújtani a választásokra. A megválasztandó 50 tag és 25 póttag közül, akik az ipari és kereskedelmi szekció között oszlanak meg, 50 százalék román, 50 százalék pedig kisebbségi lesz.

KÉNYSZERÜSÉGBŐL.

Gyufa Lajkó, a hírneves csempész nagy csomaggal jön át a határon és a vámőr megkérdi:

— Mi van a csomagban?

— Madáreledel.

— Na mutassa csak meg, — mondja szigorúan a vámőr.

Kibontják a csomagot és nem madáreledel, hanem gumiáru van benne.

— Hiszen ez gumiáru, — mondja a vámőr.

Lajkó megrántja a vállát és egykedvűen mondja:

— Ha nem kaptam mást.

A munkakamara birtokába került a hajdani timár ipartársulat vagyona, amelyet a multban Cluj város birtokolt

Két évtized óta folyik a per a nagyértékű ingatlan fölött és mindaddig az iparos közösségnek semmi haszna sem származhatott belőle.

Iparos aggmenházat létesít a munkakamara a négymillió lejt reprezentáló vagyonból

Évszázadokon át működött Cluj-on a Timár Ipartársulat, amelynek tagjai lassan-lassan kipusztultak és 1917-ben már csak 5 élő tagja volt. Ekkor az alapszabályok értelmében a társulat feloszlatott és a 300.000 aranykoronát érő vagyon a városi tanács felügyelete alá került, hogy érvényesítse az alapszabályok vonatkozó intézkedését. Az alapszabályok kimondják, hogy a társulat megszűnése esetén a vagyon az ipartestület, illetőleg iparos intézmények birtokába kerül.

1917-ben a két uccára terjedő és négy hold területet magába foglaló ingatlan, amelyen két malom és több kőház is volt, árverés alá került. Az árverést az akkori rendőrkapitány rendelte el, mert akkor az elsőfokú iparhatóság még a rendőrség hatáskörébe tartozott. Az árverésen azonban csak egy vevő jelentkezett, Kovács Bálint és felesége, akik ezt az objektumot 55.000 koronáért vásárolták meg. Az árverést szabálytalanság miatt felebezéssel támadták meg és az akkori magyar belügyminiszter vizsgálatot is rendelt el. A háborús zavarok következtében azonban ez a vizsgálat elmaradt és így történt, hogy az árverés eredményeképpen az ingatlanokat telekkönyvileg is a vevők nevére írták át. Az uralomváltás után a földművelésügyi miniszter vizsgálatot rendelt el és ennek alapján az árverést megsemmisítette. Mint-hogy azonban a telekkönyvi átírás már megtörtént, most már a városi tanács, mint a javak kezelője a törvényszéknél a telekkönyvi átírás megsemmisítését kérte. A törvényszék a keresetnek helyet adott, sőt helyet adott az ítéletlábla és semmitőszék is, mert az árverést megsemmisítette és a telekkönyvi bejegyzés törlését rendelte el, sőt tette, mert költségek fizetésére is kötelezte az árverési vevőket.

A tényleges helyzet a jogviszony megszüntetése után sem változott. Az árverési vevők továbbra is birtokában maradtak az ingatlanoknak, sőt tárgyalások indultak meg köztük és a városi tanács kö-

zött a vitás ügy békés elintézésére. Eközben alakult meg a munkakamara és választották meg jogtanácsossá dr. Blaga Aurel Cluj-i ügyvédet, aki mint volt városi tanácsos, ismerete ennek az ügynek minden részletét és tudta, hogy a hatalmas értéket képviselő vagyon pusztulásnak van kitéve, mert a városi tanács könnyelműen kezelte az egész ügyet és az a veszély forgott fenn, hogy az ipari intézmények fejlesztésére szolgáló vagyonból egy bani sem marad meg.

Emlékiratot terjesztett ezért a jogtanácsos a munkakamara elnöksége elé és Bucoveanu Petre, a munkakamara ügybuzgó elnöke, felismerve az ügy nagy jelentőségét, minden követ megmozdított, hogy az iparcsoport által gyűjtött vagyont ipari célokra használják fel. Lelkes és eléggé nem méltányolható fáradozása sikerrel járt.

Az iparügyi minisztérium augusztus 27-én 45.073 számú határozatában közölte, hogy a városi tanácsnak ehhez az ingatlan komplexumhoz nincs semmi köze, a vagyon az ipartestületé, illetőleg mint jogutódé, a munkakamaráé és azt csak ipari célokra lehet felhasználni.

Ezt a határozatot közölte a munkakamara elnökségével és az ipari főfelügyelőséggel is. A helyzet tehát az, hogy Bucoveanu Petre képviselő, munkakamarai elnök és dr. Blaga Aurel ügyvéd buzgalmából a munkakamara egy közel négymillió lei értéket képviselő vagyonhoz jutott, ami alkalmas arra, hogy új ipari intézmények alapját vessen meg. A munkakamara időközi bizottságának legutóbbi ülésén jelentette be Bucoveanu elnök az örömdolgot és közölte, hogy napokban a munkakamara már átveszi a volt Timár Ipartársulat tulajdonát képező összes javakat. Közölte, hogy az ingatlanok felét parcellázzák és eladják, a befolyt vételárból pedig egy kétszáz ágyas iparos aggmenházat létesítenek, ahol a város elaggott, munkaképtelen és szegénysorsra jutott iparosai életfogytiglan és teljesen díjtalanul menedéket találnak. Az iparos aggmenházat már a jövő ősszel megnyitják.

Miből szabad pálinkát főzni?

A gyümölcs-pálinka főzésének idején szükségesnek tartjuk felhívni a gazdaközönséget és az üst-tulajdonosok figyelmét azokra a pénzügyi szabályokra, amelyekkel a monopelizátság 1933 november 10-i 41.004. számú rendelete a pálinkafőzést és az üsthasználatot szabályozza. E szerint a termelők engedélyezett üstjeiben csakis a saját vagy bérelt-kertek nemes fájának gyümölcstermését szabad kifőzni. Kivételként és megfelelő bejelentés mellett kifőzhető még az ugyanazon falubeli többi termelők gyümölcscefréje is, fizetés ellenében. Nem szabad pálinkát főzni vadgyümölcsből, pld. erdőben szedett vackorból, vagy vadalmából, továbbá zöldség vagy főzelékekből, így pld. dinnyéből vagy tökből. Semmiesetre sem szabad mástól vásárolt anyagból főzni. A szabályok betartása annyival is inkább érdeke az egyeseknek, mert a múlt években is sok és súlyos büntetést szabtak ki a visszaélésekre, most azonban még erősebb lesz az ellenőrzés és a bírságolás, mert itt helyben működik a pénzügyi gárda s a tiltott vagy szabálytalan főzéseket könnyebben és szigorúbban fogják üldözni és felfedezni.

Háztulajdonosok adóvallomása.

A pénzügyminiszter rendeletben utasította a pénzügyigazgatóságokat, hogy a házbéradók ellenőrzését az eddigimél is szigorúbban hajtsák végre. Mint ismeretes, a háztulajdonosok szeptember 10-ig nyújthatják be adóvallomásaikat. Ezzel kapcsolatban a pénzügyminisztérium felhívja az érdekelt háztulajdonosokat arra, hogy a házbérhez a bevallásnál nem számítható hozzá semmiféle ugynevezett mellékilleték. Mint vízvezeték, szemétkihordás, kéményseprés stb.

KITUNÓ TANÁCS.

Egy vadász a dzsungel széléhez érkezik és tanácstalanul néz körül. Arra jön épp egy benschülött és megkérdi tőle:

— Mondja csak, hogy lehet legkönnyebben átkelni a dzsungelen?

— Egyszerű a dolog — mondja a benschülött — oroszlánnak, vagy tigrisnek öltözve.

A vendéglősök brevetjét nem kell kicserélni

A vendéglátó iparosok már a kamarai cégjegyzési törvény alapján mentesültek az iparigazolvány beszerzésének kötelezettsége alól és csakis cégüknek az illetékes iparkamaránál történő szabályszerű bejegyzéséhez kötötték ezen ipar gyakorlását. A vendéglátó iparosságnak tehát a valóságban már nincsen is iparigazolványa és csakis a kamarai bejegyzés adja meg a felhatalmazást ennek az ipar-ágnak üzésére.

De, ha történetesen a vendéglátó iparosság rendelkezésére is olyan iparigazolvánnyal, amelyet a régi ipartörvény alapján kellett beszereznie, úgy akkor is, ezeket az iparigazolványokat, az új ipartörvény szerint, becserélni nem kellene, mert csak azokat az iparigazolványokat kell átcserezni az illetékes munkakamaráknál, amelyek A. vagy D. betűk alatt vannak kiadva, így, amelyeket a vendéglátó iparosság részére állítottak ki, amugy sem kellene becserélni.

DAS LIEBESPAAR.

Hans sitzt mit Inge des Abends auf einer einsamen Bank. „Es weht ein kühler Wind,” meint er besorgt, „soll ich meinen Rock um dich legen?“ „Ach nein, dein Aermel genügt schon!”

Politikamentes iparosmozgalom mellett foglalt állást a satumare-i iparoskongresszus

Türelmesen meghallgatták Samuila szenátor bucuresti-i iparosszövetséghez. — Bizottságot hogy szindikátusokat alakítanak-e, vagy

propagandabeszédét, de nem csatlakoztak a választott a kongresszus annak eldöntésére, a bucuresti-i szövetséghez csatlakoznak.

Az oradeai iparossággal egyetértésben vivja meg a munkakamarai választások harcát Satumare iparossága

A satumare-i iparostársadalom vezetői vasárnap kongresszust hívtak egybe, hogy az iparügyi intézmény megszüntetése után az iparosság újabb megszervezésének módjait és irányait alaposan és körültekintően megállapíthassák.

Eredetileg arról volt szó, hogy ez a kongresszus, amelyre a szomszéd vármegyék iparosait is meghívták, megalakítja az országos kisipari szövetség helyi fiókját és szervezettel, amelynek élén tudvalegleg Samuila Alexandru szenátor áll. A kongresszus azonban nem hozott ilyen irányban határozatot, mert a kérdés még nincs megérve és

az ardeal-i kisiparosságnak sokféle irányban kell még tájékozódást szereznie: melyik hát az a megfelelő mód, amellyel a maga gazdasági érdekeit a legteljesebb intenzivitással megvalósíthatja?

A kongresszust az Iparos Otthon disztermében tartották körülbelül százötven iparos részvételével, beszámítva a fodrász- és borbélyiparosok külön kongresszusára oda érkezett vendégeket is.

Az emelvényen elhelyezett elnöki asztalnál helyet foglaltak: Kocsis László az iparostület volt elnöke, Kondor Gedeon, az Iparos Otthon elnöke, dr. Fischer József, Major Andrei és mint jegyző: dr. Teveli József.

Ugyancsak itt foglalt helyet Samuila Alexandru szenátor, az országos kisiparos-szövetség vezére is, aki már egy alkalommal, a Roman Valer-féle törvényjavaslat benyújtása idején járt Satu-Mare-n.

Miután dr. Fischer József román nyelven megnyitotta a kongresszust és üdvözölte a vendégeket, Samuila szenátor emelkedett szólásra.

Mindenekelőtt reámutatott, hogy az okiráltságban a kisiparosság nem volt a multban megszervezve és nem ismerte azt a törvényben szabályozott autonómiát, amelyet az ardeal-i iparosság élvezett. A régi ipar nem volt annyira fejlett és nem volt ott olyan éles megkülönböztetés az iparos és a munkás között. Végre is az iparosok a gyáriparosok szervezetébe kapcsolódtak be, amde érdekeiket itt nem tudták védeni és innen is kiváltak. Csak az 1921-ik évben alakították meg a kisiparosok országos szövetségét azzal a céllal, hogy úgy a törvényhozás előtt, mint társadalmi téren is iparkodjanak az iparosok existenciális érdekeit és gazdasági szempontjait védelmezni. Ezzel azonban nem akarták az Ardeal-ban élő iparosszervezeteket elsovasztani, amelyek inkább kulturális és társadalmi téren tartották össze a kisiparosokat, viszont ezek szakbeli érdekeit az iparostületek kellő mértékben nem tudták megvédelmezni és kifejleszteni.

Az új iparképesítési törvény életbe léptetésével megszűntek az iparostületek és most az iparos társadalmnak gondoskodnia kell olyan szervezetről, amely nemzeti és vallási különbségre tekintet nélkül oltalmazza meg az iparosok szakmabeli érdekeit. Reámutatott a szenátor annak a tizenöt évi munkának eredményére, amelyet a kisipari szövetség megalakítása óta ért el és hangsúlyozta, hogy ennek a szervezetnek a kiépítésénél félre kell tenni mindenféle politikai szempontot.

Hogy az iparosság eddig a politikai életben nem képviselt kellő súlyt és befolyást, ennek az volt az oka, hogy az iparostársadalom nem ismerte fel a tömörülésben rejlő hatalmas erőt és nem értette meg a gondolatot, hogy itt mindenkinek dolga van, egyszerű közkeletűnek kell lennie. Felemlíti annak az angol admirálisnak az esetét, aki egyszer egy hajón látogatást tett és ott csupa kapitányi rangban levő katonát mutatott be neki. Az admirális csodálkozásának adott kifejezést és kérdezte, hogyha itt mindenki kapitány, hol van a legénység, amely nélkül nincs haderő? Felemlítette a szenátor

azt a harcot, amelyet a Roman Valer-féle javaslat ellen vívott és amelynek iparosellenes intézkedéseit jórésben sikerült a törvényből kidobni, bár így is maradt abban elegendő iparos-sérelem. Megemlítette a forgalmi adó elleni küzdelmet és a betegségyűző törvény módosítása céljából indított akcióját.

Az a meggyőződése, hogy elérkezett az utolsó óra és az iparosságnak be kell látnia, hogy csak a központi szervezkedés útján lehet célt érnie. Ugy kell a kisiparosságnak is megszerveznie magát, mint a nagyiparnak, vagy akár a munkásságnak. A sokféle, elszórt társadalmi szervezet helyett egységes szervezkedésre van szükség és ha ez a központi szövetség kebelében megtörténik, úgy az iparosságnak megfelelő ereje lesz a kormányzattal szemben is kiharcolni a maga gazdasági érdekeinek érvényesülését.

Samuila szenátor beszédét a gyűlés közönsége meglehetősen idegesen hallgatta végig. A megjelent iparosság túlnyomó részének ugyanis az volt az álláspontja, hogy a satumare-i iparosság a valóban minden politikai szemponttól független szindikátusi szervezkedésben találja meg a jövő iparos mozgalmanak kielégítő kereteit.

Milyen iparosok mentesek a forgalmi adó fizetése alól

Az utóbbi időben sok félreértésre adott alkalmat a kisiparosok körében a pénzügyminisztériumnak egy, a kisiparosok forgalmiadómentességére vonatkozó rendelete. Olyan hírek terjedtek el ugyanis, hogy ennek a rendeletnek értelmében, a mely a 156.108 számot viseli, az összes iparosok mentesek a forgalmi adó fizetése alól.

Tájékoztatás végett közöljük, hogy ennek a rendeletnek értelmében forgalmi adót csak azoknak a kisiparosoknak nem kell fizetniük, akik megfelelnek az adótörvény 9-ik szakaszában előírt feltételeknek, vagyis nincs nátnél több munkásuk és nem foglalkoztatnak öt lőerőnél nagyobb energiával rendelkező gépet.

Fischer József dr. magyar nyelven tolmácsolta a szenátor beszédét, amelyhez reflexiót fűzött. Hangsúlyozta, hogy a szervezkedés kérdésében minden pártpolitikai elgondolást kiűzni kell hagyni és csak azt kell szem előtt tartani, ami egyesíti és nem választja szét az iparosságot. Az iparostület a multé, most új uton kell elindulni! A munkamarkai törvényben szervezett képviselőkkel az iparosság akarata nem érvényesülhet, mert a munkássággal és az alkalmazottakkal szemben kisebbségben van.

— A demokrácia, a testvéri érzés és a békés együttműködés szellemében kell az iparosságnak a jövőben dolgoznia — fejezte be előadását dr. Fischer József.

Még Samuila szenátor jelentette be, hogy rövidesen a parlament elő kerül az iparoskamarak szervezéséről szóló törvényjavaslat, majd Kocsis László és Kondor Gedeon fejtették ki, hogy a satumare-i iparosság nagyhorderejű szervezkedési ügyét eddig még nem lehetett kellően előkészíteni és

az iparosság ezért nem tud még állást foglalni, hogy szindikátusokat létesítsen-e, vagy pedig csatlakozzék az országos központi iparosszövetséghez?

Szükségesnek látják, hogy egy 15—16 tagu bizottságot küldjön ki a kongresszus a kérdés beható tanulmányozására.

Teveli József dr. jegyző felolvasta a bizottság számára javaslatba hozott tagok névsorát. Ezek a következők: Kocsis László, Kerekes István, Kondor Gedeon, Gyüre Lajos, Tóth István, Szakáll Ferenc, Tatár Miklós, Papp Endre, Szepessy János, Nyisztor József, Bódi Endre, Erdei István, Terge László, Buus József, Fischer József dr. és Teveli József dr.

Major Andrei indítványára ezt a bizottságot később még néhány taggal kiegészítik.

Kocsis László jelentette végül, hogy a munkakamarai választások ügyében a satu-mare-i iparosság az oradeai iparosokkal egyetértően jár el a jelölések és a választások tekintetében.

A kongresszus ezzel véget ért.

Tény, hogy az új ipartörvény szerint kisiparosnak az tekintendő, aki tíz munkásnál kevesebb, valamint husz lőerőnél kisebb gépműveléssel dolgozik, de a pénzügyminisztérium adózás szempontjából nem ismeri el ezt az új meghatározást, hanem a forgalmi adótörvényben szereplő fenti meghatározáshoz ragaszkodik és eszerint ítéli meg, hogy ki a kisiparos és ki nem. Ilyen körülmények között

forgalmiadómentességben csak az a kisiparos részesül, aki az adótörvény 9-ik szakaszában foglalt feltételeknek megfelel.

Nem élvezhet forgalmiadómentességet az a kisiparos, aki házon kívülre is ad ki munkát.

Névre szóló értékpapírok is felhasználhatók közszállítási pályázatoknál

Az összes közintézményekhez fontos rendeletet küldött a pénzügyminisztérium. A rendelet szorosan összefügg a közintézmények számára történő áruszállításokkal és vállalkozási árlejtésekkel.

Tudvalegőleg az ilyen árlejtésekre benyújtott ajánlatokhoz nemcsak készpénzben, hanem értékpapírban is adható garancia, de a közszállítási törvény pontosan meghatározza, hogy garanciaképpen milyen értékpapírok fogadhatók el. A törvény azért teszi kötelezővé a pályázóknak a garanciát, mert ha a vállalkozók, illetve szállítók esetleg nem tartják be a szerződés összes feltételeit úgy az előállott hiányok, vagy mulasztások pótlására ezt a garanciát használja fel a közintézmény, amelynek számára a szállítást eszközölték, vagy a munkát végezték.

Garanciaképpen névre szóló értékpapírok is felhasználhatók és ebből kifolyólag mostanig sok konfliktus keletkezett a garancia letévéi és a velük szerződést kötött közintézmények között. Ugyanis, ha sor került arra, hogy a közintézmény felhasználja a biztosítékul adott értékpapírt, annak felhasználását megakadályozta az, hogy esetleg annak a nevére szól, aki a mulasztást elkövette, tehát akinek

terhére fel akarják használni a biztosítási értékpapírt. Számos esetben az ilyen elmarasztalt szállító vagy pályázó megtagadta hozzájárulását az értékpapír értékesítéséhez.

A jövőbeli kellemetlenségek elkerülése végett adta most ki a pénzügyminisztérium azt a rendeletet, amely szerint a vállalkozó beleegyezik abba, hogy a pályázathoz biztosítékképpen mellékelte, névre szóló értékpapír elkobzása esetén másra is átruházható.

SULYOS VAD.

Mandula valamelyik nap nagyon furcsa tartalmu levelet kapott egy üzletbarátjától, akit a felesége csak akkor nem csalt meg, ha nem volt hozzá ideje.

— Uram, — így hangzott a levél — tudomásomra jutott, hogy Önnek viszonya van a feleségemmel. Felszólítom, hogy hagyja abba!

Mandula négyoldalas levélben válaszolt. A levél így kezdődött:

— Válaszolva legújabb körlevelére . . .

Jogesetek a kisipar köréből

A fodrászsegéd, aki gyakran kimarad és az éjszakázás következményeképpen a vendégekkel durván bánik és azokat beretválás közben megsebzí, azonnali elbocsátásra ad alapot munkaadójának.

Az arad-i törvényszék harmadik tagozatának folyó évi augusztus 28-án hozott elvi határozata.

Az alábbi jogesetben szereplő borbélysegéd egyik arad-i fodrászüzletben volt alkalmazásban és munkaszerződése szerint a munkaadótól fizetésén kívül ellátást is kapott.

A főnök, aki a nála teljes ellátásban levő segéd magánéletét akarva nem akarva figyelemmel kísérte, azt tapasztalta, hogy a segéd a hét folyamán több ízben a hajnali órákban jön haza, felöltözötten fekszik le és ilyenkor természetesen kialudatlanul fog reggel a munkához. A lump borbélysegéd idegesen viselkedett a vendégekkel szemben is, sőt az is előfordult, hogy borotválás közben egyes vendégeket súlyosan megsebzett. Mivel a segéd mestere többszöri figyelmeztetése ellenére sem hagyta abba a züllött életmódot, egy alkalommal, amikor átlumponált éjszaka után jött ismét az üzletbe, azonnali hatállyal elbocsátotta.

A borbélysegéd felmondási időre járó fizetésének megterítése címén az arad-i munkabírósnál keresetet indított volt főnöke ellen. A munkaadó elmarasztalását kérte azon a címen, hogy főnöke ok nélkül bocsátotta el, Beismerte, hogy néhány vendéget könnyebben megsebesített, de azzal védekezett, hogy ezeket a hibákat a főnöke sem tekintette elbocsátási oknak, mert minden egyes esetben megbocsátott neki.

A munkaadó ismerte a segéd életmódjára vonatkozó fenti tényállást, kérte megnevezett tanúnak kihallgatását és elbocsátott segédje keresetének elutasítását.

A munkügyi bíróság elrendelte a tanúkihallgatásokat, amelyek kapcsán beigazolódott, hogy a felperes segéd durva magatartása miatt több vendég kimaradt az üzletből és beigazolódott az is, hogy a felperes segéd borotválás közben több vendéget súlyosan megsebesített. Az ugyanabban az üzletben működő manikűrös nő eskü alatt vallotta, hogy a főnök többször figyelmeztette a lump segédet, éljen rendes életet, ne járjon reggelenként haza, ne feküdjék ruhástól az ágyba és dolgozzék nyugodtan.

A munkügyi bíróság helyet adott a felperes segéd keresetének, azon a címen, hogy a főnök a segédet a kérdéses esetek után továbbra is alkalmazásban tartotta és a felperes segéd így a vonatkozó törvény 78-ik szakasza alapján neki járó felmondási időhöz jogosultsággal bír.

A munkabírósnak ítélete ellen alperes munkaadó a törvényszékhez felfolyamodással élt a munkaszerződéséről szóló törvény 79-ik és 51-ik szakaszainak a döntésben való megsértése címén és kérte ezen az alapon a kereset elutasítását.

KELLEMEK MEGLEPETÉS.

Pista bácsit minden születésnapján az előszobában fogadta a felesége; bekötötte a szemét, aztán bevitte az ebédlőbe és megkérdezte:

— Na mi a születésnapj megkeletés?

Aztán le szokta venni a férje szeméről a kötést és az ebédlőasztalon fekiúdt a születésnapj megkeletés: hol egy tucat zokni, hol három nyakkendő, vagy levéltárca.

Pista bácsi legutóbbi születésnapján megint ez a ceremónia játszódott le. Az asszony egy zsebkendővel bekötözte a férje szemét, behuzta az ebédlőbe és azt kérdezte:

— Na, mi a születésnapj megkeletés?

Közben csengettek odakint és az asszony kiszaladt, Pista bácsi pedig felsóhajtott:

— Istenem, hogy unom én ezt a marhaságot és főként ezt a vén sátráfát.

Aztán visszajött az asszony, levette Pista bácsi szeméről a kötést és elbájozva mosolyogva mondta:

— Itt a születésnapj megkeletés.

A szobában dusan megrakott asztalnál nagy vendégsereg ült.

Az új iparigazolványokban tüntetessenek fel az iparosok minden egyes szakmát, amit a múltban gyakoroltak

Nincs joguk a munkakamaráknak arra, hogy csak a régi iparendélyen szereplő szakmát vegyék figyelembe.

Szabó Béni országgyűlési képviselő előadása a turda-i Iparos Önképzőkörben

Szabó Béni országgyűlési képviselő e hó 5-én, szombaton Turda-ra érkezett. A kiváros iparos társadalma ebből az alkalomból bensőséges fogadtatást rendezett kedves vendége, az illusztris iparosképviselő tiszteletére a turda-i Magyar Iparosok Önképző Egyesülete székházában. Az egyesület nagytermét zsúfolásig megtöltötte a Szabó Béni tiszteletére megjelent lelkes iparos tömeg. Nagy számban jelenlétek meg olyanok is, akikkel hajdanában együtt inaszkodott a nagynevű iparosvezér. Szabó Béni ugyanis Turda-n töltötte az egyik ottani szücsmühelyben inaséveit és ebből a kisvárosból indult ki magasan ívelő pályájára.

Farkas Miklós egyesületi elnök üdvözlése után Szabó Béni az új ipartörvény fontosabb részleteit ismertette. Részletes felvilágosítást nyújtott az iparendélyek becserélése körüli teendők ügyében és rámutatott arra, hogy mivel az új törvény igen sok

iparágat számos részletiparágra osztott, a mesterkönyvet úgy kell kérni, hogy ezek a többfelé osztott mesterségek a munkakamarához beadandó kérelemben mind fel legyenek tüntetve. A szücsszakmában például külön osztályba vannak sorozva a gubások és külön a kucsmakészítők. Miután a régi iparigazolványban csak a szücsszakma van feltüntetve, egyes munkakamarák csak úgy fogadják el a kérvényt, hogyha ez az egy szakma szerepel benne. Nyomatékosan kell a régi gyakorlatra való hivatkozással kérni, hogy az iparos által a múltban üzött valamennyi szakma sorolassék föl az új iparendélyben.

Szabó Béni nagy figyelemmel meghallgatott magasszínvonalú és tartalmas előadásáért Farkas Miklós elnök meleg hangon mondott köszönetet. Az összegyűlt szépszámu társaság a késő éjjeli órákig maradt együtt lelkes hangulaban.

Szó sem lehet a jelenlegi kereskedelmi rendszer megváltoztatásáról

Pop Valer, az új kereskedelmi miniszter, intervjut adott az újságíróknak, amelyben kifejtette, hogy a jelenlegi külkereskedelmi rendszer oly előnyösen vált be, hogy szó sem lehet annak megváltoztatásáról.

Ami a szabadkereskedelm helyreállítását illeti, az kizárólag a nemzetközi gazdasági élet kialakulásától függ. Ha a külföldön a vám és koningentálási rendelkezéseket enyhítik, úgy kereskedelmi mérlegünk magától aktívabbá válik és ez magával hozza azt, hogy mi is enyhíthetjük a külkereskedelmi megszorításokat.

Az irányban, hogy a jegybank a zuj kereskedelmi miniszter hivatalba iktatása óta megváltoztatta a külkereskedelmi rendszert, amennyiben a kompenzációs üzletek lebonyolítását nem engedi meg, Pop Valer nem nyilatkozott.

AUF DER STERNWARTE.

... und das dort? Ist das der Jupiter?"
„Nein, gnaedige Frau, das ist die Venus!"
„Kolossal! Dass Sie das auf diese Entfernung unterscheiden können!"

Az illetékes arad-i törvényszék az ügyben tartott tárgyaláson megsemmisítette az elsőfoku ítéletet és a keresetet elutasította. A törvényszéki döntés indokolása szerint az olyan alkalmazott, aki a munkaadó rendelkezéseit ismételt figyelmeztetésre sem tartja be és a vendégekkel továbbra is idegesen viselkedik, a munkügyi törvény 79-ik szakaszában körülírt súlyos hibát követi el. Midőn tehát a munkaadó a munkügyi törvény 51-ik szakasza értelmében a súlyos hibák elkövetése után figyelmeztette az alkalmazottat, hogy éljen rendes életet és az a figyelmeztetésnek nem tett eleget, veszélyeztetette az üzem érdekeit. A munkaadó tehát jogosan járt el, amidőn egy ilyen kimaradás alkalmával, hivatkozva arra, hogy a múltban előfordult súlyos hibák a jövőben is előfordulhatnak, saját üzeme érdekében és a törvény szellemének megfelelően járt el, amikor a segédet azonnali hatállyal elbocsátotta.

Szabályszerűen vezetett üzleti könyvek figyelembe veendő az adóalap megállapításánál.

Azon a címen sem mellőzheti az adókövető bizottság az üzleti könyvek figyelembe vételét, hogy az adóalany nem mutatott fel gyártási naplót.

A bucuresti-i királyi tábla első tagozatának érdekes elvi döntése.

Az alábbi jogesetben szereplő adóalany szabályszerű adóvallomást nyújtott be és ahhoz csatolta mérlegét is. Az elsőfoku kivetés ellen az adóalany felebbezéssel élt, kérve, hogy a felebbezési

SZERETETT ANYJA KEDVEÉRT.

Undok Malvin vénkisasszony lefekszik és az ágyban így imádkozik:

— Edes jó Istenem, nem bánom, ha velem nem is törödsz, de tekintsd gyenge, öreg édesanyámat és adj neki sürgősen egy vőt.

Kötelező iskolai

diákegyenruhák, önkéntesek katonai felszerelése

gyorsan és a legjutányosabb áron

MARITA

egyenruha és polgári szabóságában ARAD,
Str. Brancovici 5.

bizottság rendeljen el üzleti könyveire vonatkozólag szakértői szemlét.

A felebbezési bizottság helyet adott az adóalany kérelmének és szakértőt delegált, aki megállapította, hogy az adóalany főkönyve, leltárkönyve, valamint a levelezésekre vonatkozó és a mérleg egyes tételeit igazoló iratok teljesen szabályszerűek, de

az adózó nem mutatta fel a gyártási naplót.

Fenti szakértői telet alapján az illetékes bizottság az adóalany üzleti könyveinek figyelembe vételét mellőzte és

összehasonlítás alapján állapította meg adóalapját.

Az eljárás ellen adóalany felülvizsgálattal élt, kérve annak megsemmisítését. Az adótörvény szerint, — indokolta kérelmét az adóalany, — csak a főkönyv, a leltár és a vonatkozó segédíratok felmutatása kötelező, illetve csak azok szabályszerű vezetése alapján róható ki az adó. Ha a felsorolt bizonylatok ellen érdemleges kifogás nem merül fel, nincs helye az összehasonlítás alapján történő adókövetésnek.

Az ügyben illetékes bucuresti-i tábla elfogadva a felebbező álláspontját, megsemmisítette a felebbezési bizottság határozatát. A gyártási könyv vezetésének hiánya, — állapította meg elvi határozatában a tábla, — nem jogcím arra, hogy az adóalap megállapításánál az adóalany által egyébként szabályszerűen vezetett üzleti könyvek mellőzésével vessék ki az adót.

Közlő: KELE SANDOR dr.

A közeljövőben már parlament elé kerül a kisipari hitel megszervezéséről szóló törvényjavaslat

Az új ipartörvény intézkedéseket tartalmaz a kisipari hitel megszervezéséről is, amelynek érdekében

előreláthatólag kisipari hitelintézet alapítására kerül sor.

A törvényes rendelkezések valóságba való átvitele érdekében Nistor munkaügyi miniszter beható megbeszélést folytatott Tatarescu miniszterelnökkel, aki kijelentette, hogy a tervet teljes mértékben támogatja és maga is azon lesz, hogy a kisipari hitel megszervezése mielőbb megörténjen.

Ennek érdekében Alexandrescu-Roman munkaügyi államtitkárt megbízták, hogy készítse el a kisipari hitel megszervezéséről szóló törvényjavaslatot, amelyet megszavazás végett már a parlament legközelebbi ülészakán nyújtanak be.

★

IMPERTINENS KIVÁNSÁG.

Mazsolához beállt a könyvelője és nagy hebeség után így szól:

— Mazsola ur, bocsnatott kérek, de már tizenöt éve vagyok a cégnél és azzal a kis fizetéssel, aminek nem van, nem nagyon ugrálhatok.

— Hallja, — ugrott fel Mazsola dühösen — mi maga nálam, egy könyvelő, vagy egy olimpikon?

★

Szakember legyen, vagy ne legyen szakember?

Az Argus írja:

A pénzügyi, ipari és kereskedelmi tárcák igen fontosak ebben a válságban. Az új minisztereknek — Cancicovnak és dr. Pop Valernak — nincs még szolgálati idejük ebben a vonatkozásban. Pedig sok haszon származik abból, hogy ha a miniszternek magának is kellő jártassága van. Azt a kérdést is fel lehet tenni ezzel szemben: Nem jelent-e előnyt, hogy nincsenek kellően tájékozódva? Olyan idők lettek, midőn a fanatikus specialisták formákat alkalmaznak. Így állt elő, hogy pénzügyünkben befejezett szünet volt az idegen valuták hajhászása. Ford meséli, hogy törhetetlen üveget keresett az autók ablakaiba. A specialista üvegyárosok részéről egyetlen komoly ajánlat sem akadt, míg végre egy fiatalember — akinek fogalma sem volt az üvegyártásról — sikeresen megoldotta a feladatot. Cancicov pénzügyminiszter kitűnő ügyvéd; ő lesz talán, aki a mi gazdasági válságunk törhetetlen üvegét feltalálja.

★

EXPRESSO.

„Was kostet ein Kaffee?”

„Wenn Sie sitzen 60 Centimes und wenn Sie stehen 30.”

„Dann bringen Sie mir einen um 15 Centimes und ich trinke ihn in der Kniebeuge.”
kölcönt felvevő üzletember raktárát az érdekelt

Az új kereskedelmi és iparügyi miniszter fel akarja szabadítani az ipart és kereskedelmet a rányűgözött bilincsektől

„A tisztességes iparos és kereskedő mindig megtalálja nálam a támogatást, bármilyen nemzetiségű is” ...

„Román tanoncok nevelésével tegyék az országrészben lehetővé többségi elemeknek az iparban és kereskedelembe való elhelyezkedést”...

Vasárnap délelőtt a gyorsvonattal Cluj-ra érkezett dr. Pop Valér ipar- és kereskedelemügyi miniszter, akit ünnepélyes fogadtatásban részesítettek a helyi hatóságok fejei, valamint a gazdasági élet képviselői.

A miniszter meghatottan köszöntötte meg a város iparos és kereskedő társadalmára részéről jött üdvözlőket és válaszában kifejtette, hogy

új tárcája keretében minden erejével azon fog működni, hogy országrészi iparos és kereskedő társadalmának segítségére legyen.

Célja felszabadítani az ipart és kereskedelmet a rányűgözött bilincsektől, hogy a gazdasági élet szabadabbá tételevel mindenki megtalálja a boldogulását.

Országrészi gazdasági adottságai lehetővé teszik, hogy az ipar és kereskedelem az eddigénél nagyobb mértékben kifejlődhessen és ehhez minden erejével segédkezik akar nyújtani.

A miniszter kijelentette, hogy a kormány célja elsősorban a román elemet gazdaságilag támogatni, azonban

a tisztességes iparos és kereskedő mindig megtalálja nála a támogatást, bármilyen nemzetiségű is.

Felhívást intézett a kisebbségi iparosokhoz és kereskedőkhöz, hogy

román tanoncok nevelésével tegyék lehetővé országrésziükben a többségi elemek elhelyezkedését az iparban és kereskedelembe.

Végül azt a kijelentést tette, hogy szívesen vesz minden tájékoztatást és jótanácsot a gazdasági életre vonatkozólag, bárki részéről is jönne az.

A nagyszámban összegyűlt közönség ünnepségben részesítette beszédét a minisztert, aki déli egy órakor részt vett a Luther-vendéglőben a helyi gazdasági élet vezetői által tiszteletére rendezett diszebeden.

Milyen jogoktól fosztotta meg az érdekelteket a munkásbiztosító ügyében hozott új királyi dekrétum

A Târgu-Mureş-i munkaadók és munkások, a Monitorul Oficial legutóbbi számában megjelent rendelet törvénnyel kapcsolatban, amely megszünteti a vidéki társadalombiztosító pénztárak mellett működő felebbezési bizottságokat, mint lapunk más részében külön is közöljük, a biztosító igazgatóságával karöltve gyűlést tartottak, melyen elhatározták, hogy a rendelet törvény alkalmazása ellen a legelésebben tiltakozni fognak.

Tekintettel ennek a kérdésnek rendkívül nagy fontosságára, nem érdektelen a kérdéssel érdemben és kissé részletesebben foglalkozni a nagy nyilvánosság előtt, ahova — közérdekű voltánál fogva — ez az ügy tartozik.

Amikor 1933-ban a nemzeti parasztpárti kormány megalkotta a társadalombiztosításról szóló törvényt, visszaadta a munkásbiztosító pénztár intézményének autonómiáját. Abban a formában, hogy a hatalmas szociális szervezet belső életének irányításában bizonyos befolyást biztosított mind a munkaadóknak, mind a munkásoknak, akiknek hozzájárulásaiból a szociális biztosítás szerveit fentartották. Időközben azonban a társadalombiztosító autonómiáját több ízben is megnyirbálták s most a napokban a hivatalos lapban megjelent királyi dekrétum rendelkezéseivel a munkásbiztosító autonómiáját teljesen elvették.

A rendelet törvény 123-ik szakasza megszünteti a társadalombiztosító törvény 70-ik szakaszának alapján létesített baleseti nyugdíjmegállapító bizottságokat s ennek hatáskörét a bucaresti-i Cassa Centrala-ra ruházza. Súlyos sérelmet jelent minden érdekelt fél számára a rendelet törvénynek az az intézkedése is, amely kimondja, hogy

a bucaresti-i baleseti nyugdíjmegállapító bizottság, valamint az előlött működő felebbezési bizottság határozatait úgy hozza meg, hogy az érdekelt felet nem idézi meg.

Ez csak abban az esetben történik, ha a fél jelenlétét szükségesnek tartja. Minthogy pedig a bizottság a tárgyalásaira nem küld idézőt a feleknek,

a fél legfeljebb csak kerülő úton értesülhet a kitűzött tárgyalásról és utazhat le Bucurest-be, ami természetesen súlyos anyagi áldozatot követel.

Másik súlyos sérelme mindazoknak, akik a társadalombiztosító intézményét fentartják, az, hogy a rendelet törvény átalakítja az egyes kerületi

pénztárak mellett működő bíraskodó bizottságokat,

amely az 1933. évi törvény 101. szakasza szerint egy törvényszéki bíróból, mint elnökből, továbbá a munkaadók és munkások egy-egy képviselőjéből áll.

A rendelet törvény életbe léptetése óta ebben a bizottságban csak az elnöklő bíró marad meg, míg a munkaadók és munkások képviselői kizárattak, aminek a gyakorlatban az a sajnálatos következménye és hátránya származik, hogy a szakmabeli ismereteket nélkülöző bírónak nem igen nyílik alkalma — legfeljebb költséges szakértők bevonásával — tisztázni a legtöbb esetben igen bonyolult tényállást.

Rendkívül megnehezíti a társadalombiztosítóval szemben pereskedő feleknek helyzetét az is, hogy a rendelet törvény szerint a 20 ezer lejig terjedő perekben az egyes bírói határozat ellen csak felfolyamodási (recurs) jog illeti meg a feleket.

Végül arról is intézkedik a rendelet törvény 127-ik szakasza, hogy a pénztárak mellett működő fegyelmi bizottságokat megszünteti és a betegpénztárak tisztviselő karát a köztisztviselők fegyelmi bizottsága alá utalja.

Szömörkényi Magda Mozgásművészeti Intézete

Bul. General Dragalina 12.

szeptember hó 15-én felnőttek és gyermekek részére

tanításait megkezdi

A kézműves családok részére 25 százalékos kedvezmény.

BETELJESULT ÓHAJ.

Azt mondja Kucsera a kávéházban:

— Egyetlen gyermekkori vágyam volt és az is teljesült.

— Mi volt az?

— Kicsikoromban, mikor mosták a fejemet, mindig azt kívántam, hogy bárcsak kopasz lennék.

Hajmosó
hajszáritó
készülékek és más
fodrászati
cikkek
olcsón, szakszerűen
Köszeghy Sándor Fia
Arad,
Bul. Reg. Ferdinand 63 - 65.
volt Dengli-ház.

Rendkívüli közgyűlést tartott a bucureşti-i iparösszövetség arad-i fiókja

A Kisiparosok Országos Szövetsége arad-i fiókja vasárnap délelőtt tartotta rendkívüli közgyűlését, amelyen nagyszámu érdeklődő jelent meg. Coroban Stefan elnök megnyitó beszéde után beszámolt az időközben alakult új ellenőrző bizottság működéséről. Az új ellenőrző bizottság tagjai: Ilica, Budean és Ermesz, fejtenek ki jelentős munkát a kisiparosok érdekében. Megelégedéssel fogadták a megjelentek Coroban Stefan bejelentését, amelyben közölte, hogy a Szövetség, tekintettel a nehéz gazdasági helyzetre, elengedi tagjainak hátralékos tagdíját azzal, hogy a jövőben pontosan fizetik majd a járulékokat. Ezután Kornya kisiparos előadja, hogy a betegsegélyzőpénztár működése körül a kisiparosokra nézve sérelmes dolgok történnék, kéri az orvoslást. Egy felszólaló arad-i szabómester elpanaszolta, hogy az arad-i betegsegélyzőpénztár közegei le akarták pecsételni a munkája folytatásához szükséges varrógépet, csak azért, mert részletekben fizette a betegsegélyzőpénztár hátralékot, de különben is az össziparosságra nézve sérelmesnek tartja a betegsegélyzőpénztár működését, amennyiben a táppénz kiutalása körül számos rendellenesség merül fel, sőt egyik nagy sérelme az iparosságnak, hogy magasabb fizetési osztályokba kényszerítik az iparosokat. Coroban Stefan elnök ígéretet tett, hogy a kisiparosok szövetsége központjának tesz jelentést a tapasztalatokról, feltárja mindazokat a sérelmeket, amelyeket hozzájuttattak és igyekezni fognak a sérelmeket orvosolni. Határozati javaslatot dolgozott ki a közgyűlés és ennek értelmében a legfelsőbb törvényen jóváhagyást fogják kérni, hogy a betegsegélyzőpénztárról hozott törvényt módosítsák, még pedig olyanformán, hogy az ország kisiparosságát ne érje sérelem és a heti biztosítási díj se legyen olyan magas, mint amilyen ma. Általában a felszólalók erőiesen kifakadtak a betegsegélyzőpénztár ellen és felszólalásaik csúcspontja az volt, hogy ha fizetik az illetményeket, legalább megfelelő ellenszolgáltatást is kapjanak érte.

Királyi rendelet állapítja meg az új szövetkezeti miniszter hatáskörét.

A kormány átszervezése alkalmával a szövetkezeti ügyek vezetésére Mihail Negură volt földművelésügyi alminiszter nyert megbízást. M. Negură szövetkezeti miniszter címet kapta és hatásköre a szeptember 1-i Hivatalos Lapban megjelent királyi rendelet szerint a következő: Hatáskörébe tartoznak mindazok a szövetkezeti ügyek, amelyeket a szövetkezeti törvény a földművelésügyi minisztérium hatáskörébe utal. Lefolytatja az összes mezőgazdasági termékek értékesítési akcióját úgy, amint azt az érvényben levő törvények és rendeletek előírják. Elnöke a Buzaértékesítő Hivatalnak és a Központi Gyapjúértékesítő Bizottságnak. Negură miniszter hatáskörébe tartozik a szőlészeti és kertészeti igazgatóság is, amely eddig a földművelésügyi minisztériumhoz tartozott.

Csak 30 iparkamara tartja meg a választást október elsején.

A kereskedelmi és iparügyi minisztérium királyi kereskedelmi és iparügyi minisztérium királyi rendelettel a kereskedelmi és iparkamarák választásait október 1-re tűzte ki. A választás előkészületeit a törvény által előírt határidőn belül a kereskedelmi és iparkamaráknak csak egyrésze végezte el és ezért a kereskedelmi és iparügyi miniszter augusztus 29-én kelt rendeletével úgy intézkedett, hogy október 1-én csak a kereskedelmi és iparkamarák egyrésze tartsa meg a választásokat.

A rendelet szerint, október 1-én a következő harminc kereskedelmi és iparkamara fogja megtartani a választásokat: Arad, Bălţi, Bacău, Botosani, Brăila, Braşov, Buzău, Cahul, Călăraşi, Caracal, Cernăuţi, Cetatea Albă, Cluj, Craiova, Deva, Lugoj, Oradea, Piatra-Neamţ, Râmnicul Sărat, Râmnicul Vâlcea, Roman, Satu-Mare, Sibiu, Slatina, Târgoviste, Tg. Mureş, Turnu-Măgurele, Timişoara, Tulcea és Turnu-Severin.

A bucureşti-i kamara szeptember 29-én tartja meg választásait, a többi kamara pedig később megállapítandó időpontban.

Ősszel kerül megszavazásra az új kereskedelmi törvény

Módosítják a csődeljárást. — Megszűnik a hitelezői bizottság és csődgondnok-rendszer.

A kereskedelemügyi törvénykezés egységesítése végett kiküldött bizottság munkája első részével befejezéshez érkezett. Az új kereskedelemügyi törvénytervezet már a parlament őszi ülészakán letárgyalásra és megszavazásra kerül.

Az új kereskedelemügyi törvénykönyv tervezete összhangban van az 1937 január elsején életbe lépő új büntetőtörvénykönyvvel és büntetőperrendtartással, valamint az új polgári törvénykönyv tervezetével, melyet ugyancsak ez év őszi terjesztenek a parlament elé. Az új törvénykönyv a kereskedők és a kereskedelmi társaságok törvénykönyve lesz. Ennek a törvénykönyvnek a szakaszai magát a kereskedelmi foglalkozást, mint olyant érintik és nem az elszigetelt kereskedelmi ügyleteket, miként azt az eddigi kereskedelmi törvénykönyv tette. A jövőben elszigetelt, öltetszerűen lebonyolított kereskedelmi ügyletekkel kapcsolatban a polgári törvénykönyv lesz irányadó.

Az új kereskedelmi törvénykönyv részletesen foglalkozik a céghivatal intézményével, amelyet eddig külön törvény szabályozott, a kereskedelmi ügy-

nökök és közvetítők szerepével és ugyancsak ebbe a törvénykönyvbe iktatják be a tisztességtelen versenyről szóló törvény intézkedéseit. Nem szerepelnek az új kereskedelmi törvénykönyvben a szövetkezetek, amelyekről külön törvény intézkedik. Ezzel szemben részletesen foglalkozik a tervezet egy olyan intézménnyel, amelyet eddig az ökirályságbeli kereskedelmi törvény nem ismert. Ez a korlátozott felelősségű társaság.

Ami a részvénytársaságokkal kapcsolatos intézkedéseket illeti, az új törvénytervezet az igazgatók fokozottabb felelősségét kívánja megvalósítani és határozottabb védelemben kívánja részesíteni a részvényeseket és a társaságok hitelezőit.

A csődeljárással kapcsolatban a tervezet a jelenlegi kereskedelmi törvénykönyvnek a fizetési megszüntetéssel kapcsolatos intézkedéseit veszi át. A tervezet alkotói arra törekedtek, hogy a hitelezők érdekében a jövőben gyorsabb ütemben bonyolódjon le a bejelentési eljárás. Megtartották a csődbírói rendszert, de megszüntették a hitelezők bizottsága és a csődgondnokok rendszerét.

Új rendelet a zálogkölcsonők ügyében

Mik a feltételei annak, hogy a pénzügyintézetek zálogkölcsonőiket is visszleszámitolhassák a Banca Nationalánál.

A jegybank áru Lombard-kölcsönökkel igyekszik élenkíteni az áruüzleti forgalmat; a hónapok óta tartó nagy pénzühiányt is ellensúlyozni akarja és számottevő forgótőkéhez kívánja juttatni a kereskedelmet. A Lombardáru-kölcsönökre vonatkozóan a Banca Nationala az alábbi utasítást adta ki:

— Ha a visszleszámitolt váltót a kölcsön felvője áruval biztosítja, a váltó bemutatása előtt annak aláírója és a váltót visszleszámitoltató pénzügyintézet zálogszerződést köteles kötni, amelyet az illetékes pénzügyigazgatóságnál kell láttamoztatni. Ugyanakkor a pénzügyigazgatóságnál lerójják a bétyegilletéket és a szerződést, illetve annak dátumát hitelesítik. A zálogba adott árunak annál a pénzügyintézetnél, illetve annak raktárában kell lennie, amely intézet a szóbanlevő váltót visszleszámitolás céljából a jegybankhoz benyújtotta. Ha a kölcsönt folyósító banknak nincs saját raktárhelyisége, másról is kibérelheti azt, de a kölcsönt felvő üzletember raktárát az érdekelt pénzügyintézet nem bérlelheti ki. Ha az elzálogosított áru az adós raktárában vagy abban a helyiségben van, ahol az illető a kereskedést űzi, a zálogszerződés érvénytelen. Az esetben, ha a kölcsönnyújtó pénzügyintézet a raktárhelyiséget bérli, a bérleti szerződést is láttamoztatni kell a pénzügyigazgatósággal. A raktár bérleti díját minden esetben a pénzügyintézet fizeti. Az elzá-

logosított árut közraktárakban is el lehet helyezni a kölcsönadó pénzügyintézet révén, ez esetben azonban a bank írásban köteles igazolni, hogy az áru az adós tulajdonát képezi, de a pénzügyintézetnek zálogjoga áll fenn. Ha kereskedő zálogosítja el az áruját, igazolnia kell, hogy sohasem volt fizetéseképtelen, nem kérték ellene csődöt és az utóbbi öt év alatt nem óvatolták meg váltóját. Az ilyen adósnak adott kölcsön minimálisan 30 százalékkal kisebb kell, hogy legyen, mint amennyi a zálogba adott áru piaci ára. A Banca Nationala fiókjai ellenőrizni kötelesek a fenti feltételek pontos betartását és másolatot kell beszerezniük a zálogszerződésekről. Az elzálogosított árut biztosítani kell és a biztosítási szerződésben fel kell tüntetni, hogy tűz esetén a kártérítés kizárólag a jegybankot illeti, mert a váltóvisszleszámitolásra való tekintettel, a jegybank a tulajdonképpeni hitelező. Állandó ellenőrzés alatt kell tartani azokat a raktárakat, amelyekben elzálogosított tárgyakat helyeztek el — ezzel fejeződik be a jegybank körlevele.

PAPIRSZALVÉTA.

Egy étterembe bemegy egy ur, leül és észreveszi, hogy a pincér egy papirszalvétát tesz az asztalra. Rászól a pincérre:

— Barátom, maga téved, én ide enni jöttem.

ELADÓ:

45 lóerős benzinmotor,

stabil, jó állapotban. Astra gyártmány, eddig 12 famegmunkáló gépet hajtott. Kevés átalakítással petróleum vagy faszén-gáz hajtásra is alkalmazható. Valamint

egy 3 kw. dinamó,

Ganz gyártmány, keveset használt, kapcsolótáblával. Eddig gyártelepet világított.

Érdeklődni: Reinhart Fülöp butorgyár

Arad, Strada Horia 2 szám.

Megjelent az egészségügy- miniszter utasítása az egészségügyi taxák alkalmazásáról

Kisiparos évi egészségügyi illetéke a lakbérérték két százaléka.

Ismeretes, hogy az elmúlt évben kihirdetett új egészségügyi törvény szerint a kereskedelmi és iparvállalatok kötelesek egészségügyi illetéket fizetni a helyi egészségügyi alap javára. Ezeknek az illetékeknek alkalmazására, kivetésére és behajtására az egészségügyi minisztérium adta ki a végrehajtási utasítást, amely a Hivatalos Lap szeptember 3-i számában jelent meg.

A törvény, illetőleg a végrehajtási utasítás szerint, az egészségügyi ellenőrzés alá tartozó gyógyszertárak, illatszertárak, drogua- és kozmetikai laboratóriumok

megnyitása alkalmával 2000 leitől 5000 leig terjedő egészségügyi autorizációs illeték fizetendő.

A kereskedelmi és iparvállalatok, amelyek egészségügyi ellenőrzés alá tartoznak

100 leitől 10.000 leig

terjedő autorizációs illetéket fizetnek az üzletnyitás alkalmával.

Az autorizációs illeték a vállalat természete, nagysága, a használt berendezések, a munkások száma a termelés mennyisége és a lakbérérték szerint fizetendő. A kerületi orvosok által megállapított autorizációs illeték ellen a közléstől számított öt napon belül lehet felebbezni az egészségügyi tanácshoz, amely égső fokon dönt.

Az évi egészségügyi illeték a kereskedelmi és iparvállalatok számára

a lakbérérték 1—3 százaléka.

A kiskereskedők 1 százalékos egészségügyi illetéket, a kézműipari vállalatok, irodák, a kisiparosok 5 lőerőig, fürdők, szállodák, garázsok, árulerakatok és az összes többi ilyen vállalatok 2 százalékos, a vendéglők, penziók, élelmiszer-árusító cégek, gyárvállalatok és iparvállalatok 3 százalékos egészségügyi illetéket fizetnek a lakbérérték után.

Az évi egészségügyi illeték megállapítása vallomás alapján történik. A vallomásban feltüntetendő a vállalat természete, egészségügyi működési engedélye és a vállalat által fizetett lakbér.

Ha vallomást nem nyújt be a vállalat, úgy az előző évi adatok vagy helyszíni szemle alapján állapítják meg az illetéket.

Az illeték megállapítása ellen a közléstől számított tizenöt napon belül lehet felebbezni a felebbezési bizottsághoz, amelyben egy bíró, egy adóhivatali delegátus és egy adózó foglalnak helyet.

A lakbérértékbe beleszámítandó mindazon pótdíj és illeték is, amelyet egyébként a tulajdonos fizet.

Az autorizációs egészségügyi illeték egyszerre fizetendő,

a kereskedelmi és iparvállalatok az évi illetéket négy részletben negyedévenként fizetik április, július, október és január hónapokban. Ezeknek az illetékeknek behajtása épúgy történik, mint az adók inkasszója.

Eladó házak Bujacon-

a 489. számú ház

(volt tulajdonosa Ghura Anton Gheorghe.)

a Str. Surorilor 3. sz. ház,
(volt Costin vendéglő épülete.)

Ajánlatok az Aradi Iparosok Hitelszövetkezet Strada I. Brătianu 18 alatt nyújtandók be.

AZ ÚJ AUFRICHT FATELEPEN
Strada Dimitrie Raicu 15-17 szám.
Gyermekekórház mellett (a városi kertészet felé)
LEGJUTÁNYOSABBAN SZERZI BE
TŰZIFA FENYŐFA, CSERÉP SZÜKSÉGLETÉT
CONSUM- ÉS INLESNIREA-tag. TELEFON: 69.

Timişoara iparossága Olariu Petrut akarja a munkakamara elnöki székében látni

Zajosnak és küzdelmesnek ígérkezik a timişoara-i munkakamarai választás.

Nem sikerült és előre láthatólag nem is fog sikerülni Timişoara-n
egységes lista összeállítása

Vulpe Stefan munkakamarai elnöknek az az óhaja, hogy a munkakamarai választásra lehetőleg egységes jelölő listát hozzon össze. E célból tanácskozára hívta az egyes ipari egyesületek képviselőit. Az értekezleten Vulpe Stefan rámutatott arra, hogy célszerű a választási harcot elkerülni, mert ilyen választás először sok pénzbe, másodszor pedig sok izgalomba kerülne és a különböző ipari érdekeltségek között a helyzetet igen kiéleznő. Javasolta, hogy állapodjanak meg egységes listában, mert így a választási küzdelem feleslegessé válik.

Gutu Simon szólalt fel elsőnek az ipari munkások szindikátusa nevében és bejelentette, hogy a szindikátusa a kamara vezetőségében négy helyre tart igényt. Ezt a bejelentést vihar követte, mivel a szindikátus kívánságát sokallották. Gutu hangsúlyozta, hogy az ipari szindikátusnak ezerkötyszáz tagja van és joga volna négy-nél több vezetőségi tagot is követelni a maga számára.

Novac Traian szemére vetette Gutu Simonnak, hogy a magyar iparosok befolyása alatt áll.

Gutu Simon visszautasította ezt a vádat. Kijelentette, hogy jó román, azonban mikor iparos-érdekekről van szó, nem ismer nemzetiségi különbséget, mert véleménye szerint valamennyi iparosnak össze kell fogni.

Az első értekezlet eredménytelenül végződött. Vulpe Stefan a tanácskozást berekesztette és közölte, hogy e hétre újabb megbeszélésre hívja össze az érdekelteket.

Értesülésünk szerint az ipari munkaadók szindikátusa az új kamarai vezetőségben nemcsak az ipari osztály elnökségét, hanem a munkakamara elnöki tisztségét is a maga számára követeli. A szindikátus munkakamarai elnökjelöltje Olariu Petre alpolgármester, aki a feloszlott ipartestület elnöke volt és bírja az iparosság bizalmát.

Targumureş tiltakozik a betegsegélyző felebbezési bizottságának megszüntetése ellen

A kormány a múlt hó 22-én kelt minisztertanácsi határozattal megszüntette a betegsegélyző keretében működő felebbezési bizottságokat. Az utóbbi időben a kormány fokról-fokra megszüntette a vidéki betegsegélyzők összes autonóm jogait. A kormány legutóbbi intézkedése nagy visszataszást váltott ki annál is inkább, mert ezután az összes felebbezési ügyeket csak a bucureşti-i köz-

pontban lehet elintézni, ami az elintézés módját a legnagyobb mértékben megnehezíti.

A Targumureşi betegsegélyző igazgatótanácsa szerdán foglalkozott az új intézkedéssel és ez alkalommal a munkásság, a nagy és kisipar, kereskedelmi alkalmazottak, kereskedők társulatának képviselői tiltakozásukat fejezték ki a méltánytalan határozat ellen.

Három új ipari szindikátus alakult Cluj-on

Az ipartestületek feloszlása óta az ország iparostársadalma igyekszik olyan intézményeket teremteni, amelyek a halálra ítélt ipartestületek helyett a szakmai érdekeket kellőképpen képviselik. Szabó Béni képviselő és Reinhart Gyula javaslatára az iparosok a szakmai szervezkedésnek új formájához, a szindikátusok megalakításához fordultak. Ezek a szindikátusok az egy szakmához tartozó iparosok érdekeit vannak hivatva megvédelmezni és módot adnak arra, hogy beszerzési, termelési és elárúsító szövetkezeteket létesítsenek.

Cluj-on a javaslat alapján eddig három ilyen intézmény alakult meg. Így megalakult a cipészipa-

rosok árubeszerzési szövetkezete. Ez a szindikátus tagjai részére beszerzi az összes szükséges anyagokat és a többi üzleteknél olcsóbb árban adja el a vevőinek. Szindikátust alakítottak a szabóiparosok és most folyik hasonló szervezet létre hozása érdekében a fodráziparosok között az előkészítés munkája.

Szó van arról is, hogy a többi iparágak is követni fogják ezeket a példákat és rendre minden szakmának olyan érdekképviselője lesz, amely gazdasági téren meg tudja majd védeni tagjait mindenféle támadás ellen.

„Több szabadságot a külkereskedelmi forgalomban” . . .

Az Adeverul írja:

Ismét a kereskedelem szabadságáról beszélnek. Pop Valer dr. iparügyi és kereskedelmi miniszter kijelentette, hogy mentől több szabadságot akar a külkereskedelmi forgalomban. Elődei is ugyanezt akarták, mégsem érték el céljukat. A liberális párt — mely ellenzékben a kereskedelem szabadságáért harcolt — kénytelen volt állami beavatkozást igénybe venni. Erre nézve azonban nem volt kellő gyakorlatunk s a beavatkozást sokszor miniszteri szeszély irányította. Sokat szenvedett a kereskedelmi és gazdasági élet emiatt. Határozatlanság, bizonytalanság, örökös változások, egyenetlenség károsan befolyásolták a piacot. Egységes vezetésre van szükség. Nem lehet szó arról, hogy a miniszter és a jegybank két egymással ellentétes irányban dolgozzon. Nem hiszük, hogy a liberális kormányzat hátrálévő rövid idején sor kerüljön radikális változásokra.

Tizenöt nappal meghosszabbították a „Satumere-i Hónap”-ot.

Satumare város vezetősége határozatot hozott, amellyel tizenöt nappal meghosszabbította a „Satumare-i Hónap”-ot. A meghosszabbításra az adott okot, hogy ebben az időpontban fogják megtartani a gyümölcs és borhetet. Satumare-ra tehát október 1-ig kedvezményes vasúti jeggyel lehet utazni.

★

ÉRTHETETLEN.

Cinegék válnak. A bírósági tárgyaláson feláll Cinege ügyvédje és többek között ezt mondja:

— Az asszony rosszindulatú, makacs, slamos és pletykálgató.

Erre azt mondja a Cinegéné ügyvédje:

— A férfi brutális, lusta és lump.

Mire a bíró:

— Akkor igazán nem értem, miért nem tudnak megférni egymással?

Valamennyi szakmai probléma ügyében állást foglalt a satumare-i fodrászkongresszus

20 lejes illeték kivetését követelik minden egyes önborotva-pengére és 100 lei illetéket a készülékekre. — Állást foglaltak a vasárnapi munkaszünet, a tanonckérdés, a betegsegélyző, az özvegy-jog és a kontárkérdés ügyében is.

București-ben tartják meg jövő évben az országos fodrászkongresszust

Mialatt a satu-mare-i Iparos Otthon disztermében a kisiparos-kongresszus folyt, amelyről lapunk más részében részletes beszámolót közlünk, az Otthon tanácstermében Szakál Ferenc elnöklelté alatt értekezletet tartott a fodrász-, borbély- és manikűrös-iparosok szindikátusának kongresszus-előkészítő bizottsága, amely javaslatot készített a fodrász-kongresszus elnökségének megválasztására és számba vette a delegátusok megbíró leveleit.

A bizottság konstataálta, hogy a fodrászipari kongresszusra negyven kiküldött érkezett București-ből, Galați-ből, Oradea-ról, Sibiu-ból, Arad-ról, Carei-ből, Lugoj-ról, Sighet-ről, Baia-Mare-ről, Valeaui Mihai-ról, Cluj-ról és Timisoara-ról jelentek meg szabályszerű igazoló levelekkel ellátott delegátusok.

Javasolta a bizottság, hogy a kongresszus előkeül válasszák meg Balázs Antalt Cluj-ról, aki kitűnően beszéli az állam nyelvét, társelnökké pedig Ionescu Dumitrescu bucurești-i fodrászmestert, a fővárosi borbély és fodrász-szindikátus elnökét, valamint Birkenhauer Péter fodrászmestert Arad-ról, jegyzökké Zicherman Ernőt és Kovács Istvánt.

A bizottság annak a nagy és értékes munkának elismerésül, amelyet a kongresszus előkészítése körül Szakál Ferenc végzett, javasolta, hogy őt a kongresszus diszelnökkéül válasszák meg.

A FODRASZKONGRESSZUS MEGNYITÁSA

A kisipari kongresszus befejezése után Balázs Antal megnyitotta a fodrász- és borbélyipari kongresszust és felhívta a jegyzőt, hogy az előkészítő bizottság javaslatait ismertesse.

Kovács István jegyző román és magyar nyelven ismertette a bizottság indítványait, amelyeket a kongresszus egyhangulag magáévá tett.

Szakál Ferenc meleg szavakkal üdvözölte a megjelent dr. Benea Stefan polgármestert, aki-ve szemben halás köszönetét is kifejezte azért, hogy a fodrászok és borbélyok kongresszusát anyagi támogatásban részesítette. Üdvözölte továbbá Samuila Alexandru szenátort, aki arra kért, hogy közremert agilitását az ország és az iparostársadalom érdekében tovább folytassa, végül üdvözölte a kongresszuson megjelent Iancu Simionescu munkakamarai elnököt és Mudura Ion munkaügyi inspektort.

A kongresszus kívánságára ezután Samuila szenátor tartott beszédet és bejelentette, hogy az összparosság séreimeit legközelebb a parlament elé fog terjeszteni. Ezután a kisiparosok országos szövetségének célkitűzéseit ismertette Samuila szenátor, mire Balázs elnök megjegyezte, hogy a kongresszus a fodrász és borbélyiparosok speciális, szakmai kívánságaival és nem propagandával kíván foglalkozni.

A szenátor hivatkozott arra, hogy ő védnöke a kongresszusnak és szükségesnek látja, hogy a fodrásziparosokat is tájékoztassa az általános ipari problémákról.

Az elnök erre felajánlotta lemondását, ez azonban a kongresszus nem fogadta el, amikor is a szenátor elhagyta a termet.

Ezután a kongresszus rátért a tárgysorozatban foglalt kérdések tárgyalására.

Tréger Lajos (Baia-Mare) ismertette az új iparképesítési törvénynek a fodrász- és borbélyiparosokat érdeklő rendelkezéseit, így a munkaadó kötelezettségeire, a tanonc kötelezettségeire, a szaktanfolyamok rendezésére, munka- és mesterbizonnyítványok kiadására, a kihágásokra és büntetésekre s.b. vonatkozó rendelkezéseket olvasva fel.

A kongresszuson ezután ismét parázs vita keletkezett azon, hogy vonjanak-e több pontot össze.

Többek felszólalása után végül is úgy határoztak, hogy a tárgysorozatot pontonként tárgyalják le.

Az elnök javaslatára a további vitát döntőnként halasztották.

A satu-mare-i fodrászkongresszus további folyamán tartalmas tárgysorozat rendjén több fontos szakmai probléma ügyében foglaltak állást.

Egyhangú határozattal kimondották, hogy a vasárnapi munka ügyében a minisztérium hozzájárulását kéri, hogy

a borbély- és fodrászmesterek vasárnap, valamint a nemzeti ünnepek napján is délelőtti 12 óráig nyitva tarthassanak, ezzel szemben viszont a munkaadók garantálnak a munkásoknak táppénzesül 24 órai szabadságot.

A tanonckérdésben úgy határoztak, hogy minden mester, aki maga dolgozik, csak egy inas tarthat, viszont ha három segéd áll alkalmazásában, akkor már két inas dolgozhat. Minden további segéd után egy-egy inas lenet tartani.

Az önborotva készülékekre és pengékre vonatkozólag a közgyűlés Ionescu galați-i kiküldött indítványát fogadta el, mely szerint a jövőben minden egyes penge után 20, minden egyes készülék után pedig 100 lei kivetését kéri a hadfelszerelési alap javára. Ilyenformán tehát — ha a terv megvalósul — a jövőben az otthoni borotválkozás természetesen megdrágul. A borbélyok arra hivatkoznak, hogy az állam a kenyérre és egyéb élelmiszeri cikkre, sőt elsőrendű közölkökre is bőségesen vetett ki illetéket, miért ne lehetne tehát olyan cikket illetékekkel terhelni, amely egy iparág leromlását idézi elő.

A kongresszus, kérni fogja a minisztériumot, hogy az ipari törvényre vonatkozó végrehajtási utasítás kibocsátása előtt könnyítse meg a borbély- és fodrászüzletek vezetését, illetve ismerje el az özvegyjogot olyan értelemben, hogy ezen üzletek vezetéséhez, amennyiben a férfi meghal, az asszony ne legyen köteles üzletvezetőt alkalmazni, vagy legalább is adjanak egy határidőt, amíg ilyen

Czafenát-Pahneákh

Írta: SARKÓZI LAJOS.

Nem szabad mosolyogni vagy szörnyűködni ezen a furcsa címen, mely bibliai név s azt árulja el, hogy itt voltaképpen valamelyes szent történetről leszen szó. Kezdődik pedig ott és nyugszik azon az alapigén, amely írva vagyon a Mózes első könyve 41. részének 45. versében — keresztényi figyelmeztetésekre ismétlem — eképen: Czafenát-Pahneákh.

Eszem ágában sincs, hogy én most prédikációt penderítsek; ámbátor ezekről a cifrahangzású egyiptusi szavakról, amelyek egyébként világ-megtartót jelentenek, dörgedelmes alapossággal lehetne elmélkedni a mai nyakatekert, girbe-görbe világban.

Tehát: Czafenát-Pahneákh.

Képzletben ugordjunk egy napot és Egyiptomban vagyunk. Ott bizony annál a múltóságos jelenetnél, mikor Faraó az álommagyarázó Józsefnek a hét bő és hét szűk esztendő megjelentőjének parolat csap a markába és dicsőséggel hallatja királyi szavaiat:

— Ember vagy komám! Lélek van benned. Te leszel az országnagyom. És ezután Czafenát-Pahneákh lesz a neved.

József pedig a rabságból szabadult szegény zsidó ifjú vállalja a komaságot, a királyi pecsétgyűrűt, a cimeres parádét és ráadásban még a papkisasszonyt is, Aszenáthot, felségül. Hászen hiszen ez is valami! . . .

Azaz, hogy mégse ugordjunk olyan tengernyi hosszut. Maradjunk csak itt a közelben, néhány óra járásnyira. Egyiptomnak ugyan nem Egyiptom, de falunk falu. Arról nevezetes, hogy először ott paposkodtam. Egyben pedig — állami iskola lévén — a vallást is én tanítottam.

Pompás jó mestereim voltak az I. (mondó) elemi fúosztálytól mind a megállásig. Tőlük tanultam meg, dehogy a könyvekből, annyira amennyire a tanítói becsületes tudományt. Tőlük

tudom, amit sok tapasztalatom is megpecsételt, hogy tanítónak csak vidám lelkű ember való. Aki bohókás, kedves, játékos, ártatlan, nyílt és őszinte. Szóval, aki nagy-gyermek. Az a tanító, aki komor, goromba, zárkózott és savanyu, aki robotnak veszi a munkáját, hagyja ott az iskola szent csicsérgésű csalitját, mert csak tönkre silányítja a rábizott leggyönyörűbb virágkertészetet. Kacarászva megy jól a tanulás, mint maga az élet.

Példaadónk ebben is a mi Urunk Jézus, aki — tudván-tudjuk — úgy leereszkedett a kisdedekhez, hogy az ölébe szedegette őket és akkor, ha kifelejtődött is az Irásból, bizonyára édesdeden mosolygott rájuk, miközben a csöppségek a bajuszt, szakállát cibálgatták, ő a gömbölyű, buksi fejcséküket simogatta és a szöszhajukban babrikált, szólván ilyen mézcsurgású, áldó szent igéket:

— Ciroka, boróka! . . . Eszem a lelkeket én édes, aranyos, drága apró szentjeim! . . . Ilyeneké a mennyek országa.

Valahogy így vettem én is a tanítást s a hancurozás kedvéért — órákat is megdupláztam. Különben is úgy formált a Teremtő, nem tudom eléggé áldani érte, hogy egy józsi, eredeti gyermekkacagást többre tartok, mint sok fontoskodó, sötétképű, ugynevezett halálos komolyságot, ami gyakorta fogatkozást akar, sőt ép ezt az ürességet mesterkedéi tartalommal. Az igaz, hogy a kis nebulók is erősen húztak hozzám, bárha a virgácsnak is akadt elég dolga.

Dehát lehetetlen is nem szeretni ezeket a pöttyönyi emberpalántákat. Azonosmód azonban a falusiakat is, a mezőség törül-metszett vadvirágait. Mikor szeptemberben bekerülnek az iskolába, minden látó szem örvendezőn legelészik rajtuk.

Szelidek, elevenek, pozsgások. Az öltözetük csupa szent hajdánias, házi szövötte-varrottas: pendelyke, lipityánka, gatyácska; a módosabb lányokon szoknyácska jó magasra kötve szapora korecal, a hüvelyknyi hajvakarcsban piros pálinka; valamennyi meztláb, a tekintetes urfi is, különben kibömbölné magát a világból. Némelyikének holmi kis vászondarab fityeg a mellén, valamelyik gomb-

lyukba madzagolva, de ez már későbbben, mikor nadragocskára fordult az idő és mikor a tanító-bácsi megmondja, hogy ennél annál a gyermeknél ez így dukál. A felöltözködésük nem okozhat valami nagy gondot: talpra állni, feltenni a csőréképű, vihar és szarkacajás vert szalmakalapot. Ennyi az egész. Jó gyermek — kivált az elején — együtt hál a tarisznyájával, tehát a nyakába se kell akasztani, csak odalapítani a tudományos készségek mellé a karékenyeret, annak idején legkivált a sültökök és mehet az iskolába. A bokréta pedig diszes annak dacára is, hogy a kondások fiának téglával se lehet tisztára mosni a retkes lábacsait és hogy a cigány Pólikának naponként kékkővel kell ékesíteni a szájacskája két szélét. Mert hát ezek a szurtosok, kócosok éppen ezért szépek.

— Egyerem, begyerem . . . Eszem a lelkeket ti maszatos, mocskos, drága apró szentek! . . .

A tanulás pedig folyik rendesen, mint a tizparancsolat. Különösen beszorulás után, ami emberre, állatra, hát még a gyermekhadra hej de szigorú. Erről-arról halmozódik a tudomány, mint gyűjtéskor a széna. Sok szóép éles elme szokken szárbá a tapaszos házak kihuzós ágyairól.

Takarosan csomósodott már a garmada, amit összehordunk lent és fent egyaránt. A József története is boglyába volt rakva, csak ép a fésülés hiányzott. Ekkor említettem meg, csak úgy kapásból, mellékesen, hogy Faraó elnevezte Józsefet Czafenát-Pahneákhnak.

A kisbíró csendes, jámbor unokája menten felkacagott. Olyan igazából, hogy csengett bele az iskola lelke. Nem csoda. Maga a név is ficermentes, a kiejtés is zamatos ótestamentomi lehetett.

— Tetszik ez neked, Jóska?

A fiúcska feláll, lesüti a szemét, az ajkain ott csüng a mosoly, mint cseresznye az ágon, nem igen szól, csak prüszögöt:

— Hú, hú, hú, hú!

No, mondjad te is, Jóska!

Biztatásomra próbálkozik, halkan, szégyenlősen. Am a többiek nyomban bátorságra kapnak és kórusban zengik valamennyien élénk pajzánsággal:

meseri képesítéssel ellátott munkások Ardeal-ban és a Banat-ban kiképeztetnek.

A kontárkérdésben kérte a kongresszus, hogy a legnagyobb szigorral alkalmazzák az új iparügyi törvény rendelkezéseit, valamint, hogy törjék le a szennykonkurrenciát, állapítsanak meg országsszerte egységes árakat és ne engedjék, hogy egyesek az összesség kárára működjenek.

A betegsegélyzői járulékok ügyében kérte a kongresszus, hogy viszonylagosan állapítsák meg az illetékeket, mentssék fel a mestereket attól, hogy munkásaiknak betegség esetén az első 8 napon kötelesek legyenek teljes munkabért fizetni, végül pedig biztosítsák a betegsegélyző teljes autonómiáját.

Végül Timisoara indi ványára elhatározták, hogy a jövő évi kongresszust Bucuresti-ben tartják meg. Felállítanak egy bucuresti-i központot, valamint, hogy a most hozott határozatokat emlékirattan felterjesztik a munkaügyi minisztériumnak.

Timisoara részéről a kongresszuson Ilincea Petru elnök, Károlyi József és Gogoasa Vasile kerületi elnökök, valamint Justh János főtitkár vettek részt. Arad képviselőjében pedig Birkenheuer Péter szindikátusi elnök és Jäger titkár.

MEGFOGADOTT JÓTANACS.

— Barátom — panaszkodott Arisztid Agenornak, — se kutylám, se macskám, se senkim, rettentően unatkozom. Hát te nem, kéhlek?

— En bizony nem, — feleli Agenor.

— Miért nem?

— Mert feleségem van. Te is követhetnéd a példámot.

— Mégpedig, kéhlek?

— Ha unatkozom, a feleségem játszik nekem valamit a zongorán. Ha az is untat, az ölembe ül és csokoládzunk. Látod, neked is ez hiányzik, azért unatkozol annyit.

— Rendben van — mondta erre Arisztid, — és mikor állna feleséged önagysága a rendelkezésemre?

ERSATZ.

— Warum heiraten Sie eigentlich nicht, Frau Huber?

— Wissen Sie, meine drei Tiere ersetzen mir vollkommen den Mann: der Hund knurrt den ganzen Tag, der Papagei flucht von früh bis abends und der Kater kommt keine Nacht nach Hause.

Tartós lesz a nemzetközi szőrmehossz

Leipzig jelentés szerint a nemzetközi szőrmekaukciók mind magasabb és magasabb árakat hoztak és akik arra számítottak, hogy a szőrmearuk mihamarabb mégis a tavalyi árnivóra fognak visszatérni, hatalmas vagyonokat fizettek rá. Szakemberek ezt a

a hausset teljesen indokoltnak és érthetőnek tartják,

hiszen a jelenlegi szőrmearak még mindig igen mélyen alatta vannak az 1930—31. évek árainak. A szőrmét úgy is, mint bundát, úgy is mint prémezési cikket a divat évek óta erősen favorizálja. Ez az irányzat az elkövetkező időben inkább még erősödhet. Nem kell különösebben rámutatni arra, hogy

míg békeidőben a szőrmét inkább csak az arisztokrácia és a jómódu polgárság hölgyei viselték, addig a háboru után a közönség egyre szélesebb rétege áll be a szőrmefogyasztók közé.

Ma már a legolcsóbb-konfekciókabátot sem lehet szőrmé nélkül eladni; az elegáns világban pedig a bunda és a prémezett kosztüm nélkülözhetetlen ruhadarab. A szőrmé fokozottabb viselése nemcsak divatkérdés, hanem a praktikus öltözködés és a fejlettebb izlés eredménye. Egy bunda, amelynek beszerzési ára talán pillanatnyilag nagyobb összeget igényel is, mint a szövetskabát, az által, hogy évek hosszú során keresztül átalakítható, könnyen javítható és felfrissíthető, továbbá, hogy még szétszedett állapotban is minden darabjában értéket képvisel, végül sohasem lesz divatjamúltá, mert akárhány esetben az unoka is viseli még a nagymamától öröklött bundát.

A szövetskabátok disztizására feldolgozott prémezési szőrmék is nagyon közkedveltek, mert azonfelül, hogy a kabátot melegebbé teszi, hízogó, kedves keretet is adnak a női arcnak. A férfiak körében is mind szélesebb rétegekben terjed el a szőrméviselés, hiszen akiknek csak egyszer is volt városi bundájuk, azoknak felesleges magyarázni, hogy mennyire gazdaságos, kellemes és előkelő viselet.

A szőrmé régóta nem tekinthető luxuscikknek.

Ennek megfelelően a világpiacok szőrmefelhozatala egyre növekszik. Ma már a szőrmét nagy sikerrel tenyésztik is.

Sajátságos, hogy ennek ellenére az egyre fokozottabb keresletnek megfelelően évek óta a piacon tartós áruhiány mutatkozik. Ez az áruhiány a múlt év óta, mikor is a gazdasági depresszió az egész világon kissé felengedett, erősebben vált észlelhetővé és az aukción kalapács alá kerülő áruk mind kevésnek bizonyulván, fokozódó áremelkedést támaszt.

A nyár folyamán egyes világcégek, úgy az Orosz Szőrmeszindikátusnál, mint a nagy amerikai nyersbőrkereskedőknél óriási kvantumokat kötöttek le már a jövő évre. Ebből is kétségen kívül megállapítható tehát, hogy a szőrmé áremelkedése a jelen évet túl fogja élni és még hosszú ideig, egészen addig, ameddig a bankzárlat előtti arányokat el nem éri, tartani fogja magát, sőt fokozódni fog.

SAKVELEMÉNY.

A kajászói színháznál híre járt annak, hogy új primadonnát szerzödtettek.

— Ismerem azt a vén nőt — mondta ajkbigygyesztve Tutyi Prutyi.

— Hogy néz ki? — kérdezték tőle.

— Rémesen. Olyan sovány, hogyha bevesz egy aszpirint, úgy néz ki, mintha másállapotban volna!

DIE NACHBARN

— Ihr ekelhafter Hund hat heute nacht unterbrochen geheult!

— So? Aber dafür spielt er nicht den ganzen Tag Klavier!

SENKISE LEHET KAPTALAN.

Egy vándorló bócher bemegy egy vendéglőbe és ott jól megvacsorázik. A vendéglős odaül az asztalához és beszélgetni kezd vele. A bócher, bármiről is kérdezi őt a vendéglős, mindenről tud beszélni. A vendéglős csodálkozva hallgatja a nagytudásu bócheret és egyszerre csak így szól:

— Érdekes, hogy te milyen nagytudásu ember vagy. Igazán kíváncsi vagyok, mi lehet az, amit te se tudsz?

— Ha csak erre vagy kíváncsi, — mondja a bócher, — megmondhatom. A vacsorámat kifizetni például nem tudom.

— Czafenát—Pahneák! . . .

A nagyobb gézengúzok a fejüket is lóbálják, alkalmasint, ahogy a zsidókról látták az imádkozást.

Néhány napra Jóskát az egész iskola Czafenátnak hívta, Czafira kurtitva, amit Jóska nem vett dicsőségnak.

— Megálljatok, ti szent haramiák — öltött az eszembe — ha már itt tartunk, majd elkeresztellek én mindőtöket. Még dicsőség is származhatik belőle.

Azon este tanítványaim számához képest összeválogattam a szükséges negyvenhárom bibliai nevet, lehetőleg a legkülönlegesebbeket, alkalmazva kinek-kinek a jellemére, szokására, természetére, származására, családi körülményeire és így tovább. A megbélyegző neveket, mint Jézabél, Heródiás, Kain vagy Judás, természetesen kihagytam: ne adjon okot bántásra vagy csufolkodásra.

A következő hittanórán aztán végbement a keresztelés.

— No Jóska fiam, kis Czafikám, ezután nemcsak neked lesz bibliai neved, hanem valamennyi társadnak.

A bárányhad szemesen fülelt.

— Te Klárikám Czippora leszel; te meg Rozi Abigail; néked Ferke az Abednégó nevet adom; neked Pista a Nikodémust.

Igy járta ez végtől-végig.

— Irja fel már most ki-ki a szent nevét az írkájára vagy a táblájára. (Elkkor már a kezdők is tul voltak a kisbetűkön.) Jövő órán kikérdezem!

Harmadnapon előfogom Anikót, a legokosabb elsőst, aki a Priscilla nevet kapta:

— Mond kislányom, hogy hívnak téged szentül?

A csöppség váltig erőlködik:

— Pici . . . Pici . . . Pici . . . De a Priscillára sehogy se fordul a nyelve a lelkemnek. Sirásra fakadt, alig tudtam lecsendesíteni. Békítőbe mókásan tizszer is elmondókázzuk együtt.

Volt biz' fennakadás elég a kikérdezésnél, még a nagyoknál is. Ment hát kemény dió az újjászületés. Pár hét múlva azonban úgy futta mind az új

nevét, mint rigó a füttyét. Sőt másként se szólították egymást, csak szentül.

Evés közben jö meg az étvágy. Miokaért azt eszeltem ki, hogy külön lapra irtam néhány sorban minden kiosztott névnek a történelmi jelentőségét: ismerje meg ki ki a bibliai multját. Örültek a kis pernahájderek az újfajta csemegének és bemajszolták izesebben, mint a mapraforgómagot, amivel ily tájban tele szemetelik az iskolát.

Ezentul már így folyt a kérdezés:

— No kislányom, hogy hívnak szentül?

— Gamáliel.

— Mi a történeted?

— Tudós farizeus vagyok. Hilel rabbi unokája, Pál apostol tanítója, Krisztus Urunk titkos követője, aki megakadályoztam a keresztyénség kiirtását. En ezután mindig nyilvánosan és hiven követtem Jézust. Apostolok cselekedetei 5. rész 34. és következő versei.

— Hát téged kislányom, hogy hívnak szentül?

— Jókebed.

— Mi a történeted?

— Lévi leánya vagyok. Amrák felesége, az Áron és Mózes anyja. Mózesről a tizparancsolatra gondoltok, amit egész életemben hiven megtartok. Mózes második könyve 6. rész 20. vers.

Ki ne találna ebben gyönyörűséget?!

Vérre válik az új tudomány, miként az oltás. Ment mindent felszed a gyermeki ész, amit reá raknak és halad vele egyik-másik gyors iramban, de a többi is vidám poroszkálással, nem úgy, mint a mohos fejű nagyok, a világrontó politikusok, akik nyekeregnek, agyarkodnak, sívitanak, mint a kenetlen kordé, folyton-folyvást, mégis elakadnak. Talán csak az egy kis cigányleány. Póli ragadt a kátyuba, akit az újszövetségi szerezcsen királyaszonnyról Kandakénak kereszteltem el, csak ő nem boldogult a szent nevével, miért is egyszer a sok töksérezés eredménytelensége után hosszankodva így ripakodtam reá:

— Szóalj meg hát rubintos virágom, . . . te Bálám szamara! — S állendően megmagyaráztam, hogy a biblíában a szamár is beszél.

Telik-mulik az idő. Egy alkalommal a gyermekek felágaskodva kibámultak az uccára.

— Mi a csoda az? — mohogom feléjük.

— A Bálám bácsi! A Bálám bácsi!

Kinézek, hát látom, hogy a juhász kocog ott a szamarán.

Ilyenkor nevetés folytatja az embert, amit nehéz ám elleplezni. Nem különben akkor is, mikor egyik óra elején Asáf, az éneklőmester és a kegyes Énók ikegő siralommal panaszojják:

— Tiszteletes ur! Tiglát—Pilézer pofon vágott.

Persze azt nem mondhatom, hogy a verekedő fickó azért király, hogy hatalmaskodjék, hanem amolyan királyoknak járó prófétai feddőzés után egy-két csipős palágával és megalázó kitérdepeltetéssel alaposan megnyirbálom a választott népet csufosan bántalmazó pogány, nagyon is tultengő asszír birodalmát.

Az idő pedig pereg, szaporábban, mint az orsó. Észre se vesszük, a nap áldott mosolya felszűröcsöli a havat, a zuzmarát, a hideget. Sutba kerülnek a félretaposott családi csizmák és topánkák, meg a többi toldott-foldott, éppen nem szentekre szabott hacukák. Vége a rabságnak, éljen a szabadság.

A megnépesült iskolaudvar tavaszi ujjongástól hangos:

— Gólyát látok, szeplőt hányok!

Es vihákoló javában járja az örökszép gyermekjáték:

Bujj, bujj zöld ág, zöld a levelecske,

Nyitva van az aranykapu, csak bujjatok rajta!

Hej, aranykapu, a jövő aranykapuja, a szentek aranykapuja! . . . Könny szökken a szemünkbe, ha igazában belemélyedünk az elgondolásába . . .

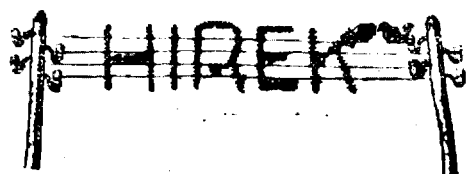
Aztán, hallga csak, hogy szövődik, fonódik tovább:

Lánc, lánc, eszterlánc, eszterlánci cerna,

Cerna volna karika, —

Forduljon ki — Tabitha! . . .

Térülnek-fordulnak szép sorjában a szentek: Debóra, Johanna, Elkána, Aquila. Ezek mind rigmusba simulnak. De bezzeg a legtöbb névvel fél-

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150 lei, negyedévre 75 lei.

Hirdetések négyzetcentimétere 4 lei. Eves kötéseknél árengedmény.

Redacţia şi administraţia — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und Administration:

Arad, Caminul Industrial — Iparos Otthon.

— Naponta átlag kétszáz adóárverés. Az aradi behajtási pénzügyigazgatóságra megérkezett a pénzügyminisztérium újabb rendelete, amely az adó hátralékok legszigorúbb behajtását rendeli el. A miniszter úrnak az az intenciója, hogy a szeptember hó végén már ne legyen adóhátralék és ezér a pénzügyi tisztviselői kar elbocsátás terhé mellett teszi kötelezővé az adóhátralékok behajtását. A kerületi adóhivatalok Arad-on megkezdtek az adók behajtását, sőt, a lefoglalt tárgyakat is szállították, ezekre naponta átlag kétszáz árverést üznek ki. Hasonló a helyzet a megyében is, ahol valamennyi községben behajtják az adókat. — Itt említjük meg, hogy a pénzügyigazgatóság több gépkocsit ajándékos elen az adóhátralékok nemfizetése miatt megindította a bírósági eljárást.

— Ötvenmillió lei értékű ipari gépet rendeltek a vállalatok az utóbbi hetekben Németországból. Közöltük, hogy az investíciós bizottság a gépimport-engedélyek kiadásánál előnyben részesíti a németországi gépek behozatalát. Ennek következtében az újonnan alakuló vagy üzemüket kibővítő vállalatok gépmegrendeléseiket Németországban eszközlik. Az utóbbi hetekben Németországban mintegy 51 millió lei értékű textil-, fa- és fémfeldolgozó gép és gázálarcgyártáshoz szükséges gép szállítására kapott országunkból megrendelést.

recessdükne a versike ezüst csegettyűje, ha illő kádenciába nem szabná a gyermeki leleményesség.

Igy például csupa kificamodás volna a mondóka:

Cerna volna karika,

Forduljon ki — Márdokeus.

Minekokaért lesz bölőle Márdika. A Zebedeusból Zebika, a Miriamból Mirika. Lehe-ne-é ezt formásabban és becézöbben kibodrosítani?!

Játszatok, játszások, drága bogaraim, most van az ideje. Lesz ez még keményebben is, táncolósabban is.

Sokáig se kell várni, a kis csibékre hamarosan lecsap a karvaly. Itt a vizitáció. A nagytisztele úr szigorúan ráncolja homlokát és ropogós szóval kérdi a villogó szemű, pufók arcú, tudósan komoly Daniból:

— Hogy hívnak, kis fiam?

— Kleofás — hangzik nagy büszkén az ártatlan felelet.

A nagytiszteletű ur egyet hökkön, csavargatja a fejét, furcsálja a dolgot, de Dani zavartalanul hadarja tovább:

— Kegyes férfit, Jézus Urunk nagybátyja. Mindenkor szentül őrzöm a Jézussal való atyafiságot, János evangélioma 19. részének 25. verse.

— A familiád, az kitűnő, — hebegi ámuldozó rámpillantással, mosolygósomat kémlelve a nagy tiszteletű ur. Kiolvasom a tekintetéből: Ugyan mi a csodabogarika akar ez lenni. Megsugom röviden a magyarázatot.

Negédesen bölintött. És most is meg a következő években is mulatságosan folyt a vizsga. Mert az is valami, ha megmutatkozik a tudomány Ádám-tól a jelenbeli püspök urig, de az még kedvesebb, hogy a marmancsok hada egy egész bibliai névtár.

A szülőknek pedig vártiglan-vártig tetszett ez az elkeresztelés. Hova-tovább jobban megéreztek, hogy a vérükbe'i Eutikhus vagy Naomi, Zákheus vagy Sulamit egytől-egyig bibliai nemzet, akiknek mint ilyeneknek, velejáró kötelességük a tisztaság, jószág és engedelmeség.

Legtöbbször azonban magam gyönyörködtem a meglepő és megható fordulatokban.

— Emelkedett a rudvas ára. A vasgyárak szervezete néhány nap óta a rudvas árát felemelte 30 banival kilónként. Miután ehhez az emeléshez hozzájárul a rezszi, valamint a forgalmi adó is, valószínű, hogy a rudvas ára a kereskedelmi forgalomban 40—50 banival fog emelkedni, annál is inkább, mert a vasut szeptember 15-től kezdve a rudvas viteldiját felemelte. Az emelés a Reşiţa—Timişoara viszonylatban 10 banit tesz ki. Ezzel szemben a betonvas, valamint a horganylemez árai változatlanok maradtak. A banat-i statisztika azt mutatja, hogy a vascikkek fogyasztása a kedvező terméseredmények dacára is erősen visszaesett ebben az évben. Így az építkezéshez használt betonvas fogyasztása a tavalyival szemben 70—80 százalékkal, a rudvas és lemez fogyasztása pedig körülbelül 20 százalékkal esett vissza.

MELY GYASZ.

Egy idősebb ur nap-nap után megjelent a temetőben, virágot helyezett az egyik sirra és keservesen zokogott:

— Korán mentél el, nagyon korán mentél el.

Valakinek feltűnt a férfi nagy bánata, odalépett hozzá és résztvevően megkérdezte:

— Feleségét gyászolja?

— Nem — zokogott az illető.

— Talán valamelyik rokonát?

— Nem — felelte még mindig sirva az idősebb ur, aztán megint kilört:

— Jaj, de korán mentél el!

— Uram, ne vegye tolazkodásnak, kit gyászol Ön?

— A feleségem első férjét.

— Sulyos bírság repülőbélyeg kihágásért. A pénzügyigazgatóság illetékes ügyosztálya felhívja az érdekelteket, hogy lakbérleti szerződéseiket a szerződés megkötésétől számított harminc napon belül feltétlenül nyújtsák be illetékeszés végett, mert ellenkező esetben az illeték háromszorosát fizetik bírság gyanánt. — Itt említjük meg, hogy a pénzügyigazgatóság ma a pénzügyminisztériumtól rendeletet kapott, amely utasításokat tartalmaz a repülőbélyeg alkalmazására nézve. Közli a miniszteri rendelet, hogy egyetlen és legcsekélyebb repülőbélyeg kihágás esetén is 1000—10.000 lei-ig terjedő pénzbírságot alkalmaznak.

Ime ugyanis már ott tartunk, hogy a presbyteriumban az adókvetésnél, mikoron is a sok egy-
névű atyafit alvégi, felvégi, kopasz, csorba, bibircsós, meszelő és több eféle diszjelzővel különböztetjük meg, a kúrator egyszerre csak ilyen megjelöléssel hozakodik elő:

— A Jette, a Timóheus, a Lidia apja.

Azokon a szűkszavú harctéri lapokon pedig, a melyeket német nyelvök miatt többnyire én olvastam fel és válaszoltam meg, hányszor szólt meg az övéért epedő, hazavágyó atya: szeretet ilyen üzenetekben:

— Apolóst meg Eunikát csókold meg helyettem . . .

... Am az Ur akarata mostani állásomra rendelt s ott hagyam Rache magzat, az én apró szenteimet. Itt már nem tartozik reám a Zebulonok iskolai oktatása. Bajos is volna négyszáz apostolká, a bibliai nevek köntösébe öltöztetni. Az egymásra rakodó esztendőkk lassankint betakargatták az egykori emlékeket. Esetnek kell adódni, hogy egyik másik felüljön.

Ilyen eset az is, hogy a múlt nyáron ott jártam a régi páriában. A mezőt is beköszáltam. Jó esett bégicsélni az elhagyott nyájjal. Találkoztam a kisbíró lányával is. Gazt sarlózott a kukoricában. Sok életbarázdozás kócoskodott az egykor szép fiatal asszonyon. Pár lépésnyire háttal hozzám a lucernásban egy izmos férfi kaszált. Amint meghajlott, felcsuszott az inge és kibarnult az egészséges bőre.

Szóba állok az asszonnyal:

— Hogy-mint élnek, Kati lelkem?

— Sehogy, sehogy, tiszteletes uram. Az uram sose jött meg a háborúból. Elkallódott valahol a bolsivikiknél. Az apám is meghalt. Nyűg'ödünk, bajlódunk.

A férfi is felfigyel. Hozzánk huzódott. Derék szál legény a legjavából. Napsütötte, izzadságverte egész mivoltából kidübörög az erő. Kaszáját nyélre támasztja, a pengéjét friss fűvel végighuzza, a követ a derekán lógó tok levébe mártja, fenésbe kezd, de csak úgy immel-ámmal. Inkább a szót lesi.

GESCHAEFTE.

Der Verliebte sagt zum kleinen Bruder der Angeklagten:

— Wenn du mir eine Locke von deiner Schwester verschaffst bekommst du von mir einen Schilling.

— Wissen Sie was? Geben Sie mir fünf Schilling und ich bring' Ihnen die ganze Perücke! — meint der Junge.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directionea Grupelor de Ajutor la Inmormantare a Industriilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt in restanta cu cotizatiile lor, sa achite restanta si interesul lor propriu, fiindca in conformitatea §-lui 14 si 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adica daca membrul decedea la intre timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizatiunile sunt scadente dupa urmatoarii membri decedati:

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálzási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatice megszűnik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható. A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupa „A” csoportban 937. Josif Urschita József.

In Grupa „B” csoportban 927. Stefan Sulyok István.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directionea Grupelor de Ajutor are in caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunică cu asociatii, ca cotizatiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, hogy a halálzási járulékok a következő számszámokig esedékesek:

In Grupa I. csoportban soția lui Kádár Albert, né 842, Magulean Petru 843.

In Grupa II. csoportban változatlanul 938. számig esedékes a fizetés.

— Hát ez az ifju barátom ki nemzetség volna? — teszem fel a kérdést két oldalra szólva.

— Jézus egy Isten! — horkan fel az asszony valami olyas elképpendéssel: Akadhat-e ember ezen a világon, éppen meg én, aki az ő fiát nem ismeri.

— Tessék csak emlékezni! . . . A Jóska ez! . . . Izé . . . A Czafenát-Pahneák!

A sok drága emiék villámcsikázása úgy megszorította a szívemet, hogy a'ig birtam szóra kapni.

Szerbuc, Czafi komám. De felcseperedél! Tán már a királyi is kiszolgáltad?

— Há' igen! — eresztette kurtán a fiu.

— Oszt, van-e már szeretőd?

— Há' igen! — ismételte.

— Remélem, meghívsz a lakadalmadba?

— Há' igen! — pecséelte meg Czafi.

Paroláztunk. Bambuskának tetszett a legény, pedig kicsiny korában igen okos volt. Alighanem őt is megnyomta valami régi szent érzés.

— Kit veszel, fiam? Nekem csak megmondhatod.

— Biz én a Márt, a bérce gazda lányát. Tet-szik tudni — az Aszenáhot . . . Így voltunk mi már az iskolai szentségben összeszerkesztve.

— Isten áldjon meg benneteket!

Sok áldást raktam már ifju párra, de ilyen igaz forrósággal még sosem csordult ki a lelkemből.

Köszöntem. Bucsúztunk. Alig fordultam meg s lépem egyet-kettőt, hallhatóan sugta a fiu az anyjának:

— Jethró is megöregedett . . .

Ajtatos harangzugás zsongott a lelkemben. Hivott, hívogatott a falusi iskolába, mikor még fiatal voltam. Egész uton meleg hullámok csapdosták a szívem táját:

... Jethró, Jethró, a midianiták papja . . . Emlékszem . . . Emlékszem . . . Drága egy örökség . . . Az én midianita apró szenteim hagyatéka . . . Hej, hej! Jethró, Jethró, Midian papja megöregedett . . . És a szent berek csemetéi fáka nőttek . . .

Giróka, boróka, . . . egyerem, begyerem . . . eszem a lelketek, ti gyönyörűséges, drága apró szentek! . . .